

NÉPÚJSÁG

2025. július 25., péntek

LXXVII. évfolyam

165. (22031.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej

(előfizetőknek 2⁶⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Minifesztivál legendákkal a jótékonyság jegyében

A zene erejével a parajdi kilakoltatottakért

Fotó: Nagy Tibor

A parajdi bányakatasztrófa miatt kilakoltatott negyvenöt család megsegítésére szervez minifesztiválnak is beillő koncertsorozatot a marosvásárhelyi Little Hope Egyesület. A nem minden-napi rendezvényre július 27-én, vasárnap kerül sor a Little Club & Lounge udvarterében, a régi Sörház udvarán, a Sinaia utca 3. szám alatt. Lapunk olvasói a koncert plakátjával már

sokszor találkozhattak, ezúttal a jótékonysági esemény kulisz-szái mögé engedett betekintenünk *Farkas Attila*, az egyesület alelnöke.

Nagy Székely Ildikó

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Jó eredménnyel zárult az első szakasz

A nyolcadik osztályt végzett diákok képességvizsga-eredménye szerinti számítógépes elosztás első szakaszában 2.639 tanuló jutott be a megjelölt középiskolába, szakközépiskolába.

2.

A Sylevy Cleaningnek ítélték oda a köztisztasági szolgáltatást

A 10 napos fellebbezési idő alatt a másik pályázó, amelyik az első szakaszban nem nyújtott be fellebbezést, most megtámadta a közbeszerzési eljárást lezáró jegyzőkönyvet, azaz a szolgáltatás odaítélését.

4.

Elkezdődött a 34. Tusványos

Ahogy azt az előző években megszokhatták a résztvevők, Tusványoson nincs hiány a közéleti témákból.

18.

Szolgáltatásaink:

- > kontaktlencse-felírás és rendelés
- > ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- > mindenik szakuzletunk orvosi szakrendelovel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgalatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- > a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupil-latágítás nélkül, távolsági fotózással)
- > kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- > korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasttik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- > szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- > új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- > terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

INGYEN
FIZIOTERÁPIA
küldőpapírral!

AUGUSZTUSI AJÁNLAT:
+ 3 NAP BÓNUSZ
INGYEN

- Ingyenes kivizsgálás és kezelés küldőpapírral!
- Performáns és modern gépek!
- Fiatal és jól képzett személyzet!

Marosvásárhely,
Hadsereg tér 45. szám
Tel. 0772 070 391

JÚLIUS

25

PÉNTEK

Ma JAKAB és KRISTÓF, holnap ANNA és ANIKÓ napja

Az év 206. napja, hátravan 159 nap

IDŐJÁRÁS

Részen felhős

Hőmérséklet: max.: 35 °C min.: 18 °C

naptár

Isten éltesse!

ANNA: közvetlenül a héberből átvett név, jelentése: kegyelem, könyörület, báj, kecsesség, kedvesség.

ANIKÓ: az Anna erdélyi magyar becenevéből ered.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. július 24.	
1 €	5,0692 lej
1 \$	4,3149 lej
100 Ft	1,2734 lej
1 g arany	466,4699 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai		
	2, 21, 15, 23, 1 +18	NOROC PLUS: 8 0 3 3 2 6
	19, 4, 37, 7, 9, 39	SUPER NOROC: 0 5 2 3 2 6
	25, 26, 37, 49, 18, 28	NOROC: 3 6 5 5 5 7 4

M E G Y E I H Í R E K

3,16%-os munkanélküliségi arány

A Maros Megyei Munkaerő-foglalkoztatási Ügynökség nyilvántartásában szereplő adatok szerint június végén 3,16% volt a munkanélküliségi arány. Az ügynökség 6615 munkanélkült tartott nyilván (ebből 2994 nő). Az előző hónaphoz képest ez az arány valamivel magasabb, mint az előző hónapban. A nyilvántartásban szereplő személyek közül 1252-nek folyósították a munkanélküli-segélyt, 5363 személy pedig nem részesült anyagi juttatásokban. Lakóhely szerinti eloszlásban 4918 munkanélküli vidéken, 1697 pedig városon él.

Forgalomkorlátozás a marosvásárhelyi Cuza Vodă utcában

Július 26-án, szombat reggel 6 órától július 27-én, vasárnap 17 óráig ideiglenes forgalomkorlátozás lesz Marosvásárhelyen a Cuza Vodă utcában a Park Szálló melletti építkezési munkálatok miatt. Lezárják a Városháza és az Enescu utca közötti szakasznak a szálló felőli sávját, a másik sávon váltakozva halad a forgalom, amit irányítani fognak. Arra kéri a gépkocsivezetőket, hogy vezessenek óvatosan, és tartsák be az ideiglenesen kihelyezett közlekedési táblákat.

Állatszemle Beresztelkén

Tizedik alkalommal tartják meg július 26-án, szombaton a beresztelki állatkiállítást. A rendezvény 9 órakor kezdődik. Az állatok mustája után a kislüpfői iskolások, helyi előadók műsora és tombolahúzás következik. A szervező a Beresztelki Szarvasmarhatartók Egyesülete, támogató a Maros Megyei Tanács, a helyi önkormányzat és a Visit Maros Egyesület.

MaKiTa-tábor Marosszentgyörgyön

Ezen a héten zajlik a XV. Marosszentgyörgyi Kis Művészek Tábor a helyi római katolikus plébánián. Az együttlétre Izsákról, Kecskemétről, Székelyszentkirályról, Borzontól és Marosvásárhelyről is érkeztek résztvevők a szentgyörgyiek mellett. Az egyhetes művészeti-vallási tábor programjában – a jubileumi szent év kapcsán – egy zárándoklat is szerepel Gyulafehérvárra, ahol a Jubilate ifjúsági kórus, a Soli Deo Gloria vegyes kar, a marosszéki Harmónia férfikar és a Szent György egyházközségi kórus együtt énekel a székesegyházban a gyerekekkel. A táborzáró szentmisét július 27-én, vasárnap 10 órától tartják.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

Jó eredménnyel zárult az első szakasz

A nyolcadik osztályt végzett diákok képességvizsga-eredménye szerinti számítógépes elosztás első szakaszában 2.639 tanuló jutott be a megjelölt középiskolába, szakközépiskolába. Ez a szám a választási kérdőívet kitöltött diákok 99,7 százalékát jelenti, akik közül egy más megyéből érkezett. Ez az arány a legjobb az egész országban – tájékoztatott Niță Fănică főtanfelügyelő helyettes.

A választott iskolába bejutott diákok július 24–29. között kell benyújtsák beiratkozási iratcsomójukat abba a középiskolába, ahova felvételt nyertek.

A végzősök, akik nem fogadják el a számukra kijelölt iskolát, valamint azok, akik kijárták a VIII. osztályt, de nem vettek részt az országos képességvizsgán, továbbá azok, akik pótvizsgára maradtak valamelyik tantárgyból, részt vehetnek a második beiratkozási szakaszban.

Ennek helyszíne a megyei tanfelügyelőség lesz augusztus 11–13. között.

A beiratkozási kérvényhez csatolni kell a születési igazolvány vagy a személyazonossági kártya, valamint a diák képességvizsgán elért eredményének a másolatát. Ezek alapján választhat a diák az elosztás második szakaszában a szakközép- és szakiskolák által meghirdetett helyek közül.

A Maros megyei tehetséggondozó középiskolákba 338 diák jutott be.

A legjobb eredménnyel az iskolák közül a George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti és Technológiai Egyetem középiskolájába (mindkét osztályába legalább 9,42-es átlalánossal) lehetett bejutni.

Az Oktatási Minisztérium által elismert tantárgyversenyek első helyezettjeit (négyen a Bolyai, egy a Papiu és ketten a sportiskola tanulói) az első helyeken vették fel a választott középiskolába. (bodolai)

Két teherautó felborult

Július 24-én, csütörtökön reggel a Székelyvaja–Segesvár útszakaszon két felborult kamion látványa fogadta a közúton közlekedőket.

A segesvári tűzoltókat csütörtökön a reggeli órákban közúti balesethez irányították, amely a 13-as országúton Cikmántor és Szásznádas között történt. Egy fémlemezeket szállító teherautó elhagyta az úttestet, és a zöldövezeten felborult.

A helyszínre két speciális beavatkozó jármű és egy SMURD mentőautó érkezett.

A baleset után a kamion sofőrje kimászott a járműből, a SMURD mentőcsapatok ellenőrizték az egészségi állapotát. A forgalom a DN 13-as úton normálisan haladt, nem akadályozta a forgalmat. Különleges intézkedéseket hoztak a tűz keletkezésének megelőzése érdekében – tájékoztatott a Maros megyei tűzoltóság sajtóosztálya.

Azt megelőzően, éjszaka

Fotó: InfoMures24

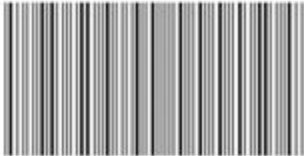
szentmise végén megáldják, majd a templom udvarán ünnepélyesen felhúzzák a székely zászlót.

Székely-mezőségi népzene- és néptánc-tábor

Július 22-én, kedden kezdődött és 27-éig, vasárnapig tart a székely-mezőségi népzene- és néptánc-tábor Mezőbergenyében. Szerdától minden délelőtt és délután tánc- és zenei oktatásra kerül sor. 25-én, pénteken 20 órától Benő Barna-Zsolt, a Bekecs Táncszínház igazgatója A népi kultúra és a néptánc szerepe a magyar identitás megőrzésében című előadását hallgathatják meg a résztvevők, 21 órától a tábori zenészek előadása következik. 26-án, szombaton 21 órától a Bekecs Táncszínház lép fel a Táncolva öröklődik című műsorával. A napot minden este tánc-ház zárja. Vasárnap 11 órára istentiszteletre hívják a táborozókat, majd 15 órától a tánc-csoportok gála-előadása zárja a rendezvényt.

Ügyes kezű gyerekek műhelye

A Divers Egyesület nyári kézműves foglalkozásaira várják az alkotni vágyó 8 év feletti gyerekeket július 29–31. között, az egyesület udvarán (Marosvásárhely, Avram Iancu utca 29. szám). A foglalkozások 10-14 óra között zajlanak. Lajos Anna és a Női Akadémia Ügyes kezű nők kézműves kör tagjai segítenek elsajátítani a nemezelés, kőfestés, gyöngyfűzés, textilfigurák készítésének titkait. Jelentkezni a 0265-311-727-es telefonszámon lehet. A helyek száma korlátozott.

Több témáról is tárgyalt bukaresti találkozásán a román és a magyar kormányfő

Munkavacsora keretében tárgyalt szerda este a bukaresti Victoria-palotában Ilie Bolojan román és Orbán Viktor magyar miniszterelnök.

A megbeszélés a kétoldalú kapcsolatokra fókuszált, a felek külön hangsúlyt fektettek azokra a konkrét projektekre, amelyek valós hasznót jelenthetnek a két ország állampolgárai számára, „nemzetiségi hovatarozástól függetlenül” – tájékoztatott késő esti közleményében a kormány.

„A román miniszterelnök aláhúzta, hogy Románia építő jellegű, valós együttműködésen és konkrét eredményeken alapuló viszonyra törekszik Magyarországgal” – fogalmaztak a tájékoztatásban.

A két kormányfő tárgyalt a kétoldalú kereskedelmi forgalomról – amely 2024-ben meghaladta a 13,3 milliárd eurót –, valamint a közös infrastrukturális és összeköttetési projektekről is.

Ilie Bolojan ugyanakkor felvázolta az egyeztetésen Románia Európai Unióban képviselt álláspontjának főbb irányvonalait, „hangsúlyozva az egység és a szolidaritás szükségességét a jelenlegi kihívásokkal szemben” – áll a kormány közleményében.

A magyar miniszterelnök magánlátogatáson tartózkodik Romániában. Orbán Viktor szombaton előadást tart a 34. Bálványosi Nyári Szabadegyetemen. *(Agerpres)*

Újabb romániai céget vásárolt fel Andrej Babis, volt cseh miniszterelnök vállalata

Újabb romániai céget vásárolt fel Andrej Babis, volt cseh miniszterelnök vállalata, az Agrofert – írta az *ecomedia.ro* csütörtökön.

A kolozsvári székhelyű East Grain 90 százalékos tulajdonrészt szerzett az olasz tulajdonban levő, Temes megyei Maragro Groupban. A tranzakció értékét a felek nem hozták nyilvánosságra.

Az Agrofert 2024 májusában lett az East Grain többségi tulajdonosa 65 százalékos részvénycsomaggal – írták a tranzakciós tanácsadást biztosító Dentons tájékoztatása alapján.

A 9600 hektárt művelő, öt céget tömörítő Maragro Group olajos magvak termesztésével és feldolgozásával foglalkozik. 2024-ben a cégcsoport legnagyobb vállalata, a Maragro SRL

34,3 millió lej árbevétel mellett 670 ezer lej adózás előtti eredményt ért el.

A 2007-ben alapított East Grain Szatmár megyében kezdte a működését, majd jelentős piaci szereplővé vált Erdély szívében – emlékeztetett Vincze Tamás, az East Grain ügyvezető igazgatója, aki szerint az Agroferttel közösen szerencsét próbálhatnak Temesben, Románia legnagyobb mezőgazdasági megyéjében is.

Andrej Babis első romániai érdekeltsége a 2016-ban jegyzett Fert Tradero volt. A műtrágya forgalmazásával foglalkozó cég tavaly 132,6 millió lejes árbevétel mellett 1,6 millió lej adózás előtti eredményt ért el.

2023-ban az Agrofert megvásárolta az ugyancsak műtrágya forgalmazásával foglalkozó, bukaresti székhelyű LAT Nitrogen Romania SRL-t. *(MTI)*

Gabbard: újabb dokumentumok bizonyítják, hogy Barack Obama elnöki leköszönése előtt hamis hírszerzési jelentés összeállítására adott utasítást

Az amerikai Nemzeti Hírszerzés igazgatója szerdán újabb dokumentumokat hozott nyilvánosságra, amelyek álláspontja szerint azt bizonyítják, hogy Barack Obama korábbi elnök 2017. januári leköszönése előtt hamis hírszerzési jelentés összeállítására adott utasítást.

Tulsi Gabbard a Fehér Ház napi sajtótájékoztatójának vendégeként közölte, hogy az újabb dokumentumok alátámasztják azt a korábbi közlését, miszerint „megdönthetetlen bizonyíték van arra, hogy Obama elnök és nemzetbiztonsági csapata utasítást adott egy olyan hírszerzési jelentés létrehozatalára, amiről tudták, hogy hamis”. „Tisztában voltak azzal, hogy (a jelentés) azt a kitalált narratívát terjeszti, miszerint Oroszország beavatkozott a 2016-os választásba, hogy Trump elnök győzelmét segítse elő”.

A Nemzeti Hírszerzés igazgatója múlt pénteken már nyilvánossá tett az ügyvel

kapcsolatos, minősítés alól feloldott dokumentumokat, és úgy fogalmazott, hogy az azokban feltárt lépések az amerikai adminisztráció korábbi magas rangú tagjai részéről „hazaárulással” érnek fel.

Donald Trump elnök kedden nyilvánosság előtt elődjét Barack Obamát „bandafőnöknek” nevezte az ügyben, amelyben – szavai szerint – érintett volt többek között Hillary Clinton volt külügyminiszter és 2016-os demokrata elnökjelölt, valamint Joe Biden, aki Barack Obama alelnöke volt, továbbá James Comey, a Szövetségi Nyomozó

Iroda (FBI) akkori igazgatója és John Brennan, a Központi Hírszerző Ügynökség (CIA) volt igazgatója.

Barack Obama szóvivője kedden a dokumentumokból levont következtetéseket „nevetséges és bizarr feltételezéseknek” nevezte, és az iratok nyilvánossá tételét „a figyelem elterelésére irányuló gyenge kísérletnek” minősítette.

Patrick Rodenbush közleményében felháborítónak nevezte a történeteket, valamint úgy vélte, hogy „semmi a múlt héten kiadott dokumentumokban nem mond ellent annak a széles körben elfogadott következtetésnek, hogy Oroszország a 2016-os választás befolyásolásán dolgozott, de nem járt sikerrel abban, hogy bármely szavazatot manipuláljon”. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

Az oktatási szakszervezetek kérik az államfőt, hogy ne hirdesse ki a deficitcsökkentő törvénycsomagot

A Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetsége (FSLI), a Spiru Haret Szakszervezeti Szövetség és az Alma Mater Szakszervezeti Szövetség kéri Nicușor Dan államfőt, hogy ne hirdesse ki a kormányzati felelősségvállalással elfogadtatott deficitcsökkentő csomagról szóló törvényt. „Elnök úr, ne vegyen részt a román oktatás tönkretételében! (...) A kormánynak a közoktatást és a felsőoktatást érintő intézkedései, ha gyakorlatba ültetik azokat, súlyosan fogják érinteni az oktatásban dolgozókat és a diákokat is” – üzenték a szakszervezetek az államfőnek a csütörtökön kiadott közlemény szerint. A három szakszervezeti tömb képviselői pénteken 11 órakor benyújtják kérésüket az államelnöki hivatalba. *(Agerpres)*

Holtan találtak egy német turistát az Erdélyi-érchegységben

Holtan találtak egy német turistát az Erdélyi-érchegységben – közölte csütörtökön a Fehér megyei hegyi- és barlangimentő szolgálat. A holttestre a sátrában találtak rá lakatlan vidéken, az 1437 méter magas Pojenica-csúcs közelében. A hegyimentők szerdáról csütörtökre virradóan szállították le a hegyről a holttestet, s átadták a törvényszéki orvosi intézetnek a halál okának kiderítése céljából. *(MTI)*

Gratulált a miniszter a iași-i kórháztűz vészhelyzetének hatékony kezeléséért

Gratulált Alexandru Rogobete egészségügyi miniszter a iași-i Cuza Vodă szülészeti és nőgyógyászati klinika vezetőségének és személyzetének az intézmény alagsorában szerda délben kiütött tűz miatti vészhelyzet gyors és hatékony kezeléséért. A tárcavezető a helyszínen tájékozódott a helyzetről a belügyminisztérium katasztrófavédelmi főosztályát vezető Raed Arafattal együtt. Az ezt követő sajtótájékoztatón Rogobete rámutatott, az elmúlt években végzett szimulációknak köszönhetően a kórház személyzete rekordidő alatt evakuálta az érintett épületszárnyat. Ugyanakkor az egészségügyi intézmény két éve egy hatékony tűzjelző rendszerrel is rendelkezik, ez is segített megelőzni „a katasztrófát” – tette hozzá. *(Agerpres)*

Naponta száz kilogramm levél érkezik XIV. Leó pápához

A világ minden részéből naponta száz kilogramm, XIV. Leó pápának címzett levél érkezik az olasz posta legnagyobb római elosztóközpontjába, ahonnan a küldeményeket a Vatikánba kézbesítik tovább. A postai dolgozók a bélyegek alapján azonosítják a feladók származási országait, és a feladók életkorát is ki lehet találni a kézírás alapján. Az argentin Ferenc pápához és a hajdan Peruban szolgáló XIV. Leó pápához is sokan írnak a latin-amerikai térségből, az utóbbi években Ukrajnából is sok levél érkezik. A legtávolabbi küldemények Óceániából kelnek útra. Vannak borítékok, amelyekre imádságot is ráírnak. A borítékra vagy képeslapra elég felírni a pápa nevét és azt, hogy a Vatikánba küldik. A gyorsabb kézbesítést garantálja, ha feltüntetik a vatikáni irányítószámot is, vagyis a 00120-t. *(MTI)*

AKTUÁLIS

Benedek István

Humoristaként vagy sci-fi íróként fényes karriert futhatnának be azok a kormányzati szakemberek, akik a közel múltban elkészítettek egy stratégiát, melyet az egyik gazdasági hírportál fedezett fel a napokban. Ezt a dokumentumot a hidrogéntechnológiának a zöld átállás jegyében történő promováálásáról állították össze az energiaügyi minisztériumban, és noha meg kell hagyni, hogy pár éve még lehetett volna legalább elméletben vitázni róla, mára már teljesen fölöslegessé vált.

Tágabb kontextusban nézve az egész kérdést, a múlt évtized elején az autóipar komoly szereplői láttak fényes fantáziát a hidrogénhajtás kifejlesztésében és elterjesztésében. Ennek az adott valami értelmet, hogy az elektromos autóknak az akkori fejlettségi szinten elég alacsony volt a hatótávjuk, és hosszú időt vett igénybe a feltöltésük, ezeket a tényezőket tudta volna elméletileg orvosolni a hidrogénhajtás. Csakhogy ez a technológia sem egy olcsó játék, és idő-

közben az elektromosak komoly fejlődést mutattak fel az említett tényezők terén. Arról ne nyissunk vitát, hogy ezek a technológiák mennyire környezetkímélők, amikor a hidrogén előállításában jelentős mennyiségű földgázt is használnak fel, és az áram jelentős részét szénérőművekben termelik meg. A lényeg, hogy a múlt évtized elején sokan a hidrogénhajtást vélték az üdezőld jövőnek, és egyes, főleg európai gyártók vederszám öntötték a pénzt a fejlesztésekbe. A technológia mára elérhető, használható, csak épp a kutyának sem kell. Egy hidrogénes autó nagyjából kétszer-háromszor annyiba kerül, mint egy elektromos, ezért a vevők nem taposnak egymás sarkára a szalonokban. Így a gyártók is sorra állítják le a fejlesztéseiket, és a nyugati országokban egyre másra jelentik be a pár száz darabos kúthálózat felszámolását jelző döntéseket is, mert a drágán kifejlesztett infrastruktúra is kihasználatlanul áll. A jelek szerint a nagy tüdővel felfújt hidrogénlufi halkan kipurcant, kereslet hiányában.

Mindeközben a román kormány jó pénzen tart minisztériumi szakikat, akik a valóságot nem érzékelik, de tudnak

stratégiákat írni. Ebben a hidrogénes meséjünkben az áll, hogy két év múlva legalább 300 hidrogénes személyautó vásárlását fogja támogatni az állam, 2030-ra pedig már 2000 darabét. De nemcsak az egyéni felhasználókat boldogítanák hidrogénes autók vásárlásának támogatásával a stratégiák, hanem száz-, később már ezerszámrá támogatnák autóbuszok és teherautók beszerzését is. Mindezeket úgy, hogy az országban az ehhez szükséges infrastruktúra még szándék szintjén sem létezik, mert maga a technológiai terület sincs még jogilag szabályozva. Ambícióból mindenesetre nincs hiány, ha úgy nézzük a dolgot, hogy a regáti szakik tízezer-számrá támogatnák hidrogénes járgányok használatát, miközben a csóró németeknél, akik véletlenül a kontinens autóipari és technológiai nagyhatalmát képviselik, idénig 1802 darab hidrogénes autót jegyeztek forgalomba egy friss tanulmány szerint. Persze ez a statisztika sem tér ki arra, hogy abból az autóparkból hány darab álldogál bemutatószalonokban, és hánnyal közlekednek a hétköznapiakban az utakon, de ne vesszünk el apróságokban. Amit biztosra lehet venni, hogy a hidrogénes járgányok hazai használatának támogatására képzelt pénzeket elméletileg meg lehet spórolni, és a gyakorlatban az ilyen stratégiák bérét is meg lehetne.

Illanó látomások

A 2-es övezetben Sylevy Cleaningnek ítélték oda a köztisztasági szolgáltatást

A másik pályázó megfellebbezte a döntést

Illusztráció

Fotó: archív

Marosvásárhely és a környező települések köztisztasági szolgáltatójának kiválasztására és a szolgáltatás odaítélésére 2023 óta húzódik a versenytárgyalás. Ez idő alatt az Urban-Polaris társulás látta el a szolgáltatást a szóban forgó 2-es köztisztasági övezetben. Ám ez a társulás ebben a felállásban nem vett részt a versenyben. Legutóbbi fejlemény a procedúrában, hogy a Sylevy Cleaning Kft.-nek 8 évre ítélték oda ezt a szolgáltatást. Hogyan választották ki a céget, és miért nem lehet még szerződést kötni vele? – kérdeztük Tóth Brezovszky Andreát, az Ecolect Közösségi Fejlesztési Társulás igazgatóját.

– A kiírásra két pályázat érkezett, az egyik a Sylevy Cleaning Kft., a másik a Garden Shop Services Rt.–CRS Union Kft. társulás részéről. Ez utóbbinál a Polaris M Holding Kft. külső támogató félként jelent meg. Az öttagú elbíráló bizottság, miután kiértékelte a két pályázatot, kimondta, hogy egyik pályázat sem felel meg a kiírásnak, a pénzügyi rész nem felel meg a technikai elemeket felsorakoztató résznek, ennek következtében érvénytelenítette a procedúrát, anélkül hogy nyertest lehetett volna hirdetni.

Ezt az egyik pályázó megtámadta a közbeszerzési fellebbezési hatóságnál. Ez a hatóság kiadott egy határozatot, amelyben az szerepel, hogy az elbíráló bizottság helyesen döntött, és érvényteleníteni kell a procedúrát. Ezt a határozatot támadta meg a Sylevy a Maros Megyei Táblabírószágon. A táblabírószág döntése arra kötelezi az Ecolect Közösségi Fejlesztési Társulást, hogy folytassa a procedúrát egyetlen pályázóval, konkrétan a Sylevy Cleaning Kft.-vel. Ennek következtében a bizottság a táblabírószág határozatának megfelelően folytatta és ítélte oda a Sylevy Cleaningnek a szolgáltatást. Tehát a procedúrát a táblabírószág határozatának megfelelően zártuk le. A 10 napos fellebbezési idő alatt a másik pályázó, amelyik az első szakaszban nem nyújtott be fellebbezést, most megtámadta a közbeszerzési eljárást lezáró jegyzőkönyvet, azaz a szolgáltatás odaítélését. Jelenleg a közbeszerzési fellebbezési hatóság döntését várjuk, hogy eldőljön, szerződéskötésre kerül-e sor vagy sem – tájékoztatott Tóth Brezovszky Andrea, az Ecolect Közösségi Fejlesztési Társulás igazgatója. (mezey)

Közismert drogériával bővült a Plaza M kínálata

Megnyílt a Douglas legújabb üzlete

Július 24-én, csütörtökön újabb drogériával bővült a marosvásárhelyi Plaza M kínálata. A Douglas megnyitóján, amely hatalmas érdeklődésnek örvendett, ajándékokkal, kedvezményekkel és különleges meglepetésekkel várták a vásárlókat.

Szeredai Vivien

Több tucat érdeklődő érkezett a bevásárlóközpontba a csütörtök reggel 10 órai megnyitóra. A drogéria munkatársai ünnepélyes keretek között elvágták a márka színeiben pompázó szalagot, majd a vásárlók birtokba vették a boltot.

A különleges alkalomra való tekintettel a drogéria munkatársai meglepetésekkel készültek a látogatóknak: a kedvezményes árú termékkínálat mellett lehetőség volt macaron, illetve vattacukor fogyasztására is, a helyszínt pedig

különleges lufikból készült dekorációval díszítették.

Diana Negru, a drogéria marketingese elmondta, hogy bár volt már egy üzletük Marosvásárhelyen, a Plaza M-ben most megnyitott bolt kissé eltér ettől, és egy vadonatúj koncepcióra épül.

A megnyitó napján az első 100 érkező karszalagot kapott, amellyel kiválthatták az 50 lejes vásárlási kuponukat, az első 300 vevő pedig, aki legalább 250 lej értékben vásárolt, egy eltérő színű karszalag felmutatásával ajándék termékben részesült.

A megnyitóhoz kapcsolódó kampány részeként vasárnapig, július 27-ig a következő kedvezmények lesznek érvényesek: 20 százalékos kedvezmény jár minden 290 lej fölötti vásárlás esetén, három saját márkás, Douglas Collection termék vásárlásakor pedig csupán két termék árát kell kifizetni.

Fotó: Szeredai Vivien

A zene erejével a parajdi kilakoltatottakért

(Folytatás az 1. oldalról)
– *Hogyan született meg az Együtt Parajdért: „Nem vagytok egyedül!” című adománygyűjtő koncert ötlete?*

– Az egyesületünk önerőből nem tudna egy jelentősebb összeget adományozni a nehéz helyzetbe került parajdi családoknak, arra viszont van lehetőségünk, hogy megszervezzünk egy koncertet, ami erről szól. Mivel otthonosan mozgunk a rendezvényszervezésben, hiszen ez a szakmánk, egyértelmű volt, hogy leginkább ebben a formában tudnánk segítséget nyújtani a bajbajutottaknak.

– *Mikor kezdtétek el szervezni ezt a több neves előadót közönség elé hívó rendezvénysorozatot?*

– Valamikor június közepén indítottuk el a tárgyalásokat a lehetséges fellépőkkel. Az első beszélgetést az Ismerős Arcok zenekarral folytattuk, ők ugyanis Magyarországon terveztek egy adománygyűjtő koncertet Parajd támogatására, de ezt végül az időjárás meghiúsította. Ezt a koncertet szeretnénk volna Erdélybe is elhozni, az időpont-egyeztetések és egyéb okok miatt azonban ez túl bonyolultnak bizonyult. Rengeteg más zenekarral is felvettük a kapcsolatot a Neoton Familiától Ákoson, a Zanzibáron és a Margaret Islandon át az Eddáig és Rúzsa Magdiig. Személyes vagy objektív okokból valamennyien azt

mondták, hogy bár szeretnének jönni, nem tudnak. Egyedül Bródy János tette hozzá, hogy küldjük el neki a parajdi református egyház-községnek a bankszámlaszámát, mert szeretné anyagilag támogatni az ügyet. Ezután kezdtünk el gondolkodni azokon az előadókon, akik már többször megfordultak Erdélyben, tudják, mit jelent Erdélynek a parajdi sóbánya, és mit jelent az ottani családoknak az, hogy nem térhetnek vissza az otthonaikba. Ennél a pontnál szükségesnek érzem kiemelni, hogy mi nem a bányának vagy a helyi turisztikai cégeknek gyűjtünk, hanem kizárólag annak a 45 családnak, amelynek el kellett hagyni az otthonát. Így körvonalaződött a Vikidál–Homonyik–Rudán Joe trió. Ők elsőre igent mondtak, sőt Homonyik le is mondott egy fellépést ezért a koncertért. Aztán jöttek az erdélyi fellépők is, akik csatlakozni szerettek volna a kezdeményezéshez: először a fiatal zenészek alkotta szászrégeni DreamFlow, ami minden bizonnyal az ifjabb korosztályt fogja elsősorban megszólítani, később pedig a Bronx.

Tombola értékes nyereményekkel

– *Vázzuk fel a rendezvény teljes programját.*

– Déli 12 órakor nyitjuk meg a kapukat. Ettől az időponttól 17

óráig szabadtéri interaktív gyermekfoglalkozásokra kerül sor, a tevékenységek között egyebek mellett a lego és a robotika is szerepel.

A színpadi programok megnyitóját 17 órakor tartjuk. 17.20-kor ökumenikus imára hívjuk az egybegyűlteket, a rövid szolgálatot Iszlai Béla, a parajdi református egyház-község lelkipásztora, Jakab Emese unitárius lelkész és ft. Balázs Ferenc római katolikus plébános tartja. Ezután elsőként a Bronx lép közönség elé, majd a DreamFlow, aztán Molnár Jócó következik.

A továbbiakban a tervezett program szerint 20.30-tól Rudán Joe koncertezik, végül Vikidál Gyula és Homonyik Sándor zárja a zenei kínálatot. Az egykori MVH zenekar két legendás tagjának fellépése előtt tombolanyeremények találhatnak gazdára. Bárki nyerhet, aki megveszi a rendezvényre való belépést biztosító 30 lejes karszalagot.

A jelenlevők között egy tandem siklóernyőugrást sorsolunk ki a MuresFly felajánlásával, továbbá egy hétvégi vármezői kiruccanást a Pícy vendégház jóvoltából és egy kétszemélyes wellnesshétvégét a gyulai Hunguest Hotelsben a Mr. Travellor utazási iroda támogatásával. Bár eddig vasárnap soha nem nyitottunk, ezúttal a koncertek után egy ingyenes magyar retro partira is várjuk az érdeklődőket a Little Clubba.

– *A gyerekek számára is meg kell vásárolni a 30 lejes karszalagot?*

– Tízéves korig szülői felügyelettel ingyenes a rendezvényen való részvétel. Ugyanakkor, aki az adományszelvény értékét meghaladó összeggel szeretné segíteni a parajdi családokat, ezt természetesen megteheti. Erre a célra egy adománydobozt is kihelyezünk.

Az egész megyét várják

– *Mekkora jelenlétre számíthatok, és van-e egy elsődleges célközönségetek?*

– Több ezer karkötővel készülünk a koncertsorozatra. A 30 és 60 év közötti korosztályt szeretnénk elsősorban megszólítani, hiszen ez az a nemzedék, amely az itt elhangzó Homonyik- és Vikidál-slágereken felnőtt. De természetesen a fiatalabb generációt is várjuk. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy nem kizárólag a marosvásárhelyiek számára szervezzük ezt a koncertet, éppen ezért az egész Maros megyét körbeplakátoltuk, sőt ki is léptünk a megyéből, és Parajdon is meghirdettük a rendezvényt, egyebek mellett a bánya bejáratához közel eső ponton is. Ebben a tízfős önkéntes csapatunk volt nagy segítségünkre. Azt is hangsúlyozni szeretnénk, hogy a koncertsorozatot az időjárástól függetlenül megtartjuk, és arra

kérjük a közönséget, hogy ha eső lesz, amennyiben megtehetik, ernyők helyett esőkabátban jöjjenek, így ugyanis zavartalanabban lehet szórakozni, mint az ernyők tömegében. Szilárd meggyőződésünk, hogy az időjárás nem akadályozhat meg egy olyan eseményt, amit éppen az időjárás okozta problémák megoldására szervezünk.

– *Bizonyára többen nektek szegtek már a kérdést: miért az egykori Sörház udvara a helyszín a vár vagy más, tágasabb tér helyett?*

– Rá kellett jönnünk, hogy nincs Marosvásárhelynek egy olyan szabadtéri rendezvényhelyszíne, ami alkalmas lenne egy ilyen esemény befogadására. A váruddat nem lehet lezárni, hiszen ott hétvégén esküvőket tartanak, illetve vendéglátóegységek is működnek, a főteret pedig túl nagy falatnak éreztük a lehetőségeinkhez képest. Eredetileg a Ligetet szemeltük ki, de megtudtuk, hogy ott csak sportrendezvényeket engedélyeznek. A sportszarnokot megkaptuk volna, a hőségben azonban nem szeretnénk volna oda bezúfolni egy – remélhetőleg – többbezer tömeget. Így végül abból gazdálkodtunk, amink van. Sikertől elárulnunk, hogy a rendezvényre a Little Club & Lounge udvarterét lepiskótazzák, így igazán kellemes lett a tér, ahol Parajd kilakoltatott családjaiért zenélnek majd lelkes meghívottjaink.

Victor Pambuccian matematikus és a Bolyaiak

Oláh-Gál Róbert

A Népújságban néhány hete megjelent Bolyai János és az MTA c. írásomban idéztem Victor Pambucciant, az Arizonai Állami Egyetem matematikaprofesszorát, de aki megnézte a Studium HUB-nál Gyulás Gyula *Restancia*, *Bolyai János* c. filmjét, abban is láthatta, hallhatta a neves matematikust. Néhány matematikus kollégám meg is kérdezte, hogy Victor Pambuccian matematikaprofesszornak van-e köze a nemzeti kisebbségeket a román parlamentben képviselő Varujan Pambuccianhoz. Igen, van köze, mert első unokatestvérek. (Victor Pambuccian nekem volt évfolyamtársam a Bukaresti Egyetemen, az unokaöccse pedig Némethi András erdőszentgyörgyi születésű világhírű matematikusnak, egy évvel alattam jártak Bukarestben, a matematika karon.)

Mindketten az örmény nép jeles képviselői, Victor anyanyelvi szinten beszél és ír örményül. Csaladjuk az 1915. évi örmény genocídium idején menekült Romániába. És nincs abban semmi túlzás, hogy Victor Pambuccian¹ a nemeuklideszi geometria egyik legelismertebb szaktekinétye. Ma a tudósokat, akár a matematikusokat, éppen úgy pontozzák és objektíven mérik, mint a teniszezőket, focistákat stb. Ebben a rangsorban Victor Pambuccian¹ igen előkelő helyet foglal el. De igazi kultúremler, aki az örmény anyanyelvén kívül anyanyelvi szinten beszéli a román, a németet (Bukarestben német nyelví középiskolába járt), az angolt, a franciát. Emellett irodalomkedvelő, aki kötetet szerkesztett a román és a romániai magyar költészetéről, és Amerikában is felhívta az irodalomkedvelők figyelmét Kányádi Sándor és Kovács András Ferenc költészetére².

Engedjék meg, hogy néhány sorban összefoglaljam családjá sorsát: Az édesapja, Krikor Pambuccian patológus professzor volt a bukaresti orvosi egyetemen, még Törökországban született, így a török nyelvet is anyanyelvi szinten beszélte. Szó szerint idézem Victor Pambuccian édesapjáról írt könyvének kezdő bekezdését:

„Krikor Pambuccian a történelem egy kedvezőtlen pillanatában született, de mint a legtöbb pillanat, természetét és a rákövetkező eseményeket egyaránt sűrű köd borította. Csak a ködben való tapogatózás készítette apját, Margaros Pambucciant arra, hogy a család első fiúgyermeké születésének tiszteletére egy kétszintes házat vásároljon a törökországi Adanában, a gyermek nevére. A dátum a régi

Victor Pambuccian, az Arizonai Állami Egyetem professzora

naptár szerint 1915. augusztus 10., az új naptár szerint augusztus 23. Mindkét változatban ez egy olyan dátum, amikor egy örménynek nem volt jövője Adanában élő emberként, és ezért nem volt szüksége házra, legyen az emeletes vagy emelet nélküli. Apja, aki eredetileg a kappadókiai Caesareából származott, 14 évesen érkezett Adanába, ahol önerőből meggazdagodott, miután szerzetesek által alapított francia iskolában tanult.³”

A család sok bujkálás – a török mérsárlás elől – és sok viszontagság után végül Alexandriából hajóval Konstancára menekült. A menekülés útja Damaszkusz, Lárna, Pieru, Alexandria és végül Konstanca. A lényeg, hogy sok tanulás, küzdelem és munka után Krikor Pambuccian a patológia professzora lett a bukaresti orvostudományi egyetemen. Jó kapcsolatot tartott Gyergyay Ferenc Pállal, a híres marosvásárhelyi kórbonctanprofesszorral. Aki szeretné alaposan megismerni Krikor Pambuccian professzor, de akár a bukaresti örmény közösség életét, azoknak ajánlom Victor Pambucciannak az édesapjáról írt könyvét.

Hogyan is kerültünk kapcsolatba Viktor Pambuccian-nal? „Tudálékos” egyetemi hallgató koromban felnéztem Kostake Telemán professzorra, aki az akkori Bukaresti Egyetem legelismertebb geometriaprofesszora volt. Tudtam róla, hogy nagyon bátor ellenzéki magatartású, többszöri kemény megtorlás árán sem lépett be a Román Kommunista Pártba, mélyen vallásos ember volt, és a világon mindenütt számontartották matematikai műveit. Noha az én csoportomat hivatalo-

kintetét felemelte a padlóról, rám nézett és visszakérdezett:

„De az euklideszi nem érdekli?” Kicsit elszégyelltem magam, hogy valóban, még az euklideszi geometriát sem ismerem a maga mélységében, és az sem közömbös, hogy hova tesszük a „nem” tagadó szócskát: „euklideszi, nemeuklideszi” geometria és „érdekli, nem érdekli”. De Telemán professzor annál figyelmesebb és jámborabb volt, hogy engem kételyben és szégyenben hagyjon, mert rögtön megkérdezte, honnan vagyok. A katasztrofális román akcentusomból rögtön tudta, hogy magyar vagyok, és azonnal azt mondta, olvassam el Kerékjártó Béla műveit. Majd azt is hozzátette, hogy van egy opcionális kurzus a geometria alapjairól, vegyem fel azt a tárgyat. Jelentkeztem is a választható előadásra, ahol maximum öten voltunk, és ott ismerkedtem meg Victor Pambucciannal, aki szintén hallgatója volt Telemán professzornak. Akkor Lánzos Kornél könyvéből idéztem, de Telemán professzor mondta, hogy az nem jó alap, Kerékjártó műveit kell alaposan átolvasni.

A lényeg, hogy Pambucciannal beszélgettünk egy keveset a geometria alapjairól és a nemeuklideszi geometriáról. Én akkor sokat nem tudtam róla, csak annyit, hogy valószínűleg örmény származású, és nem volt velünk katona, amikor az évfolyammal berukkoltunk a foksányi kaszárnyába. Abban az időben

Krikor Pambuccian (a képen jobbról az első), minden örmény legfőbb pátriárkájával (vazgen⁴)

A két testvér. Fehér öltönyben Vahé Pambuccian (Varujan Pambuccian örmény képviselő apja), sötét öltönyben Krikor Pambuccian, Victor Pambuccian apja

san nem tanította, ezért egyik alkalommal utánarohantam a folyosón, és megszólítottam:

„Professzor úr, professzor úr, vagyunk néhányan, akiket érdekel a nemeuklideszi geometria!”

A professzor úr megállt, mély te-

a fiukat egyetem előtt 9 hónapra elvitték katonának, minket Foksányba, a tüzérekhez. Úgy hívtak, hogy TR-esek (termen redus – csökkentett időtartamú sorkatonaság). Így a fiúk ott igen alaposan megismerhették egymást, mert abban az időben a román katonaság igazi életiskola volt. Kihozta az emberből a rosszat, az egoizmust, a sovinizmust, de kihozta a jót is, a bajtársiaságot, a segítőkészséget, az emberséget stb. Aztán elvégeztük az egyetemet. Akkoriban Bukarestben, a matematika karon egyszerre kb. 120 tanárjelölt végzett, így csak azokra emlékszem, akik velem egy csoportba jártak.

Nagy meglepetésemre Pambucciannal 2002-ben Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai-ünnepségén találkoztam, 20 évvel az egyetem elvégzése után. Mindenki elcsodálkozott, hogy románul megszólítottam, hisz addig csak angolul beszélgettem Victorral. Nagyon meglepődtem megjelenésekor, csak akkor tudtam meg, hogy ő időközben Amerikában híres professzor lett. De fantasztikusan témában volt, és tudott

néhány értékes publikációnkról, mely a Bolyai-geometriát tárgyalja. Akkor felelevenítettük az ismeret-ségünket, és azóta is e-mailben tartjuk a kapcsolatot.

Abban az időben, a kommunista diktatúra csúcán a Bukaresti Egyetem Matematika Kara egy viszonylag védett intézmény volt. Tanultak ott románok, németek, magyarok, szerbek, horvátok, örmények, görögök, törökök, madagaszkáriak, feketék és fehérek. Volt néhány igazi személyiség: Șerban Madgearu évfolyamtársunk, a híres Virgil Madgearu unokája (nagyapját a Vasgárda Nicolae Iorgával egy időben meggyilkolta), de akkor doktorált ott Zoia Ceașescu, a diktátor lánya is, aki tehetséges matematikus volt, és jóindulatú, megértő asszony.

Valaki joggal kérdezheti, hogy miért untatom a Népújság olvasóit az én személyes emlékeimmel. Azért, mert nagyon meglepett, hogy Pambuccian Amerikában kiadott könyveket a mai román irodalomról, és benne megemlíti az erdélyi magyar költőket is. De a Bolyai-kutatást is nagy figyelemmel követi, sőt jól ismeri Sándor József matematikus munkásságát (aki az egyik legtermékenyebb romániai, de egyben magyar matematikus is, visszavonultan él Farcádon).

Szóval, ha kényes nemeuklideszi geometriával vagy hiperbolikus geometriával kapcsolatos kérdésem van, mindenképpen kikérem Victor véleményét!

Befejezésül felidézem Victor Pambuccian remek példázatát: a nemeuklideszi geometria megjelenése olyan volt, mintha a 19. század első felében Párizsban, a művészet Mekkájában, a romantika korszakában valaki egy absztrakt (pl. Picasso-) festménnyel a közönség elé lépett volna.

Bolyai János annyira megelőzte korát 1831-ben, hogy még ma sem értjük igazán a nemeuklideszi geometriát és annak jelentőségét!

¹ A www.emis.de weblapon bárki rákereshet Pambuccian Victor munkásságára. (Ezt az Európai Matematikai Társaság üzemelteti, ingyenes, az amerikai, az www.ams.org előfizetéses.)

² Victor Pambuccian költő-matematik (az Arizonai Állami Egyetem geometriaprofesszora) sok tapasztalattal rendelkezik a román költészet népszerűsítésében az Egyesült Államokban és az angolszász térben. Eddigi munkássága közül a legfontosabb és legismertebb az *International Poetry Review* magazinban (2011 őszén) megjelent cikk, ahol a *Contemporary Voices From Romania* című különszámot szerkesztette. (Lásd bővebben: *Efectul de avangardă*, de Emil Nicolae, *România literară* nr. 39/2019.)

³ Victor Pambuccian: *Lapok Pambuccian Krikor életéből* (az eredeti román nyelven: *File din viața lui Krikor Pambuccian*), ARARAT Kiadó, Bukarest, 2015.

⁴ Figyelem, a katolikosz vagy az „örmény katolikus pátriárka” jelentése „minden felett”, „mindenhol”, tehát ugyanaz a szemantikai eredete, mint a „katolikus” szónak, de ez a szó nem használható, mert egyházi ügyekben rögzített jelentése van, nevezetesen a római katolikus egyházra utal. A vazgen egy független egyház, az örmény apostoli egyház feje.

A természet kalendáriumuma (DCLXXIX.)

Kiss Székely Zoltán

*Hajtják a szél csikósai a búza
kalász-sörényes, vad méneseit,
s már dől a zápor; s ürge tűi a
rét ingét virágosra hímezik.*

*De most a felhő köpenye a villám-
varrás mentén megreccsen s fölhasad,
s házából, hol duzzogva ült, a rongyot
összesöpörni kiszalad a Nap.*

Nyár közepe van, akár csak az 1948. július 25-én született **Baka István** versében.

E nap **Jakab apostol**, **Jacobus Maior** ünnepe. Jakab és öccse halászok voltak, **Jézus** a mennydörgés fiai nevet adta nekik. A Jakabnak tulajdonított ereklyék **Santiago de Compostelában** nyugosznak. A XII. századból származó **Codex Calixtinus** az alapja annak, hogy Jakab volt hosszú évszázadokon át a zarándokok védőszentje. A búcsúsök botjának és tarisznájának megáldását már a **Pray-kó-dex**ben is megtaláljuk.

Július vége a nagy zivatarok ideje, erre utal az időjóslo verse is:

*Jakab napja vihart szül,
Magdolna sárban csücsül.*

E napon született Kőszvényesremetén, 1758-ban **Nyulas Ferenc** orvos, kémikus.

1788-tól Szamosújvárt volt gyakorló orvos. Innen járt ki a radnai fürdőkbe tanulmányozni a gyógyhatásukat. Ő tette meg a tudatos kémiai magyar szaknyelv megteremtésére irányuló első jelentős lépést. A radnai borvizekről szóló, 1800-ban kiadott művében írta:

„Még senki magyarul vizet nem bontott, a kémia is újság nyelvünkben, innen szükségképpen sok új szótak kellett csinálnom, ha igazán akartam magyarul írni.”

Igazán magyarul írt. Szóalkotásai helyes nyelvérzékről, ugyanakkor viszont jó kémiai tudásáról is tanúskodnak. Könyvében szótarba szedte össze a kémiai kifejezéseket, még azokat is, amelyekről megjegyzi, hogy *„nem az én kohóból kerültek ki, tehát nem új szók”*. Különösen az a törekvése volt nagyon hasznos, hogy a régebbi magyar szavakat konkrét tartalomhoz kösse, minthogy ezek – mint írta – *„a közönséges beszédben most ilyen, most amolyan értelemben, csak bitangjában forognak, de itten őket nem más, hanem éppen abban az értelemben kell venni, mint deákjai mutatják, különben a kémiai előadásokat bizonytalanná fogják tenni.”* Az oxigént sav-aljnak, a hidrogént víz-aljnak fordította. Látható, hogy ezek a szavak is annak az elgondolásnak eredményeként születtek, amelyet maga elé kitűzött: *„1-ször a könnyű*

kimondhatóság, mely a nyelvet édesíti, 2-szor a rövidség, amely a dolgoknak előadását könnyebbíti.” Kifejezései olykor szokatlannak tűnnek, azonban tagadhatatlanul jól beleilleszkedtek a magyar beszédbe.

1795-ben a pestisjárvány idején 53 községben gyógyított, és a himlőoltást ő ismertette meg Erdélyben. 1800-ban Kolozsvárt telepedett le. 1806. október 23-án nevezték ki Erdély főorvosává. Kolozsmonostoron vegyi gyárat alapított, ott készítette a *„szalamiasót”* és *„csontolajat”* (ez utóbbit az állatgyógyászatban alkalmazták). Ő a mangán egyik felfedezője.

1808-ban egy háromtagú csoport tagjaként egy hónapig Báznán kutatta a helybeliek által égő tócsának nevezett jelenséget.

Amikor mindennel készen voltak, jelentést tettek a bécsi udvarnál, és Nyulas Ferenc, akinek a legfontosabb szerep jutott, javasolta, hogy a gázt az iparban – szesz és téglagyártására –, valamint a háztartásban is fel lehetne használni, hiszen égési terméke szagtalan és nem mérgező... Megelőzve koruk tudományát, a geofizika alapjait helyezték le. Bécsben igazolták Nyulas állításait, és hangsúlyozták, hogy igenis hidrogén van benne, és metángázzal van szó... Nyulast megmérgezték, így a párbeszéd megszakadt Bécs és Bázna közt. Feledésbe merült az, aminek már akkori hasznosítása Erdély felendülését eredményezte volna.

Máig használatos szavai közül néhányat ide gyűjtöttem: sav, tégely, folyadék, lombik.

Begyűjtés ez is, akár csak a Jakab napján, 1893-ban született **Nagy Imre** képeinek címe.

*Anna asszony reggele
Már hűvös, ne játssz vele!*

Július 26. **Szent Anna**, a magyar néphagyományban **Kedd asszonya** napja. **Szűz Mária** édesanyját tiszteljük benne. Kultusza a XIII–XIV. században terjedt el Európában, amikor az evilági boldogulás vágyának kísérrőjeleként Jézus ember volta felé fordultak a hívők. Az ünnep dátuma egy templom felszenteléséről emlékezik meg. Mária állítólagos jeruzsálemi szülőházát még a IV. században építették át templommá, és szentelték fel egy július 26-i napon. E templom ünnepét és búcsúnapját Bizáncban július 25-én ülték meg, itt Kr. u. 50 körül Annának már külön templomot is szenteltek. A napot **Justinianus** császár tette kötelező ünneppé.

*Mosolygó idő van,
A magas égboltnak lobogva süt napja,
Mintha csak fiatal szerető szívekből
Volna összerakva.*

*Csendes a természet,
Erdők rejtekéből sem hallszik madárdal.*

Nagy Imre: Begyűjtés

*Meglapult a rigó tömött cserje bogján
Széteresztett szárnyal.*

*Az égető napnak
Arcza némaságot parancsolt reája,
Mint szabad lantosra a zsarnok királynak
Fényes koronája.*

*A gyilkos melegtől
Kis csermely is futva menekül a völgybe,
S halkan fel-felzokog, hogy semmikép sem
tud
Menekülni tőle.*

Anna napján, 1854-ben Vadasdon született **Jakab Ödön**. A **Hölgyfutár**ban 1877-ben közzölt **Ősz felé** című verse mintha a ’48-as forradalom kései visszhangjait zengené...

*Olyan egy rész határ,
Mintha sima földje véres harctér volna.
Csata-lánczban álló katonákat mutat
A kalangyák sorsa.*

*A kalangyák közül
Imitt-amott gyéren el is vagyon dölve:
Ott a szegény harczost ellenség golyója
Lábáról lelőtte...*

95 évvel ezelőtt a **Pásztortűz** főszerkesztője, Császár Károly körkérdest intézett munkatársaihoz. Az 1893. július 29-én született **Bartalis János** így válaszolt:

Alsókosály, 1930. július 5. Fáj, hogy levelemet nem címezhetem Nápolyból, Velencéből vagy akárhonnan a tenger partjáról, mivel a tengert nagyon szeretem.

Szárazföldi lényt nem vonhat erősebb nosztalgia a tenger felé, mint engem. Sokan tóduznak most a tengerekre, míg én itt ez öreg kontinensen, mélyen a szárazföld belsejében, új tengerek partjánál megállok.

A búza úgy hullámszik, mint égő aranytenger, a kukorica sötét, feketebe hajló viharos zöld óceán.

Ablakom bevonom kék papirossal (szobám a capris kékbarlang), házom nagy kert közepében. A kertemen túl van a mező, a határ. Úgy szeretem ezeket a mezőtengereket, mint azokat a másokat, távoliakat, ahová luxusvonatok rohannak. Sőt még jobban, mert ezekhez a vérem és az életem tapad.

Jövő héten, illetve a napokban aratáshoz fogunk. Búzakeresztek fogják benépesíteni a helyeket, ahová én majd naponként kirándulni fogok. Reggel megyek és este visszatérek... Égen tűz a nap. Csak egy-egy szél lebegtet. Az égen csöpp felhő sincs. Parázslik, szikrázik

a fény, nem láthatok a messzeségbe. Csak mezők, mezők futnak szemem előtt, dolgozó emberek, küzdő páriák, arató és kaszáló parasztok. Ott egy eperfasoros út, rajta, a porban fát fuvarozó szekerek vannak. Imhol megállnak és epret szedegetnek a lehajló ágakról.

Tavaly ilyenkor Palermóban voltam. Olasz egek és tengerek fényét itta szemem. Most a magyar virágos mezők illatát érzem. Kinnal, küzdelemmel, munkával teljesek e mezeik, mégis jön, hogy fölējük leboruljak.

Talán éppen egy eperfa fakózőldje zárja az út végi kanyart az 1846. július 30-án Zámon született **Paál László Déli verőfény** című képén is.

Kádár Zsombor említésével elérkeztünk július végére: az 1923-as év utolsó júliusi napján Baróton született erdőmérnök, erdészeti szak- és szótáríró erdőszmérnöki tanulmányait még 1943-ban kezdte. S a II. világégés után folytatni tudta a soproni egyetem **Erdőmérnöki Karán**. (Neki szerencséje volt, nem úgy, mint édesapámnak, Kiss Zoltánnak, aki, bár már soproni diák volt, el sem kezdhette ott egyetemi tanulmányait, Sas-behívóval – mint sokan mások akkor érettségizettek – egyetem helyett a frontra került.) 1948–1955 között Kézdivásárhelyen és Csíkszeredában szaktanár, majd 1955-től Marosvásárhelyen tervezőmérnök és állami munkavédelmi felügyelő.

Erdőbecslés című első könyvét a **Mezőgazdasági és Erdészeti Kiadó** adta ki 1954-ben Bukarestben. Az 1960-as években számos erdészeti, faipari és munkavédelmi népszerűsítő cikkét közölte a marosvásárhelyi Vörös Zászló. Megszervezte és irányította a kétkötetes **Erdészeti zsebkönyv** (1958, 1959) összeállítását és kiadását, melynek hét fejezetét maga írta. A román, orosz, francia, német, angol, magyar nyelven kiadott **Dictionar forestier poliglot** munkatársa 1965-ben. 1983-ban vonult nyugdíjba. Nyugdíjasként székelyföldi erdészeti- és faipartörténeti kutatásokat végzett.

Július 31. a fehéregyházi csata napja is.

Horváth István Kazalrakók című versével – **a Hét** közölte még 1972-ben – emlékezem régmúlt békés nyarakra:

*Barátaim baktatnak meghajolva.
Öreg parasztok. Vállukon vasvilla.
Örömük elnyilva
lehullt a porba.
A szív a percet dödögve írja
a többi mellé.
De a kazlat még
rakják,
s de szépen! –
fel az ég felé.*

Építkezzünk mi is fel az ég felé.
Maradok kíváló tisztelettel.
Kelt 2025-ben, Jakab napján

Paál László: Déli verőfény (részlet)

Épített örökségünk

A Magna Curia: Bethlen Gábor reneszánsz fejedelmi várkastélya

Déva a Maros bal partján terül el száznolcvanhét méteres tengerszint feletti magasságban. Régészeti ásatások igazolták, hogy már a csiszolt kőkorszak idején (i.e. 5500–2500) is lakták e vidéket, ám a településnek írásos nyoma csupán 1269-ből maradt fenn. A várat a város fölött száznolcvannégy méterrel magasodó dombra építették a magyar fejedelmek, valószínűleg 1240–1250 között. Végvárként a 13–14. században védelmi szerepet játszott. 1687-ig a vár lakója volt Hunyady János, Báthori István, Szapolyai János, Dobó István, Geszti Ferenc, Bethlen Gábor, I. Rákóczi György, Barcsay Ákos. A vár falait többször is megtámadták a jobbágyok. A vár 1817-es felújítása I. Ferenc császár nevéhez fűződik. A vár alatt, a várhegy keleti lejtőjén építette 1621-ben Bethlen Gábor fejedelem a várkastélyát, a Magna Curiát. Mai alakja 1630-ban alakult ki, de kétségtelen, hogy már 1542-ben is állt itt egy udvarház, melyben Izabella királyné 1546-ban és 1549-ben megszállt.

Nagy-Bodó Tibor

A Magna Curia első említése

A dévai udvarház középkori előzményeiről nem szólnak a források, ennek ellenére egyes vélemények szerint már a vár felépítését megelőzően, a 13. század közepe előtt lehetett egy királyi udvar a várhegy lábánál.

A Magna Curia első említésével a 14. század végén találkozunk: Geszti Ferenc dévai várkapitány (1581–1595) anyjának, az 1590-ben elhunyt Sulyok Máriának a református templomban fennmaradt sír-emléke feliratában esik szó arról, hogy ő Déva mezővárosában, fiának, Ferencnek a vár alatt fekvő udvarházában halt meg.

A műemlék 16. századi kinézetéről nincsenek adataink

A kúria létesítése így valószínűleg Geszti Ferenc nevéhez kapcsolódik, aki ezzel váltotta fel a nehezen megközelíthető, kényelmetlen várbeli székelyét.

Az épület 16. századi kinézetéről nincsenek adataink. Helyiségeinek számát tekintve – harmincnál több – inkább kastélynak nevezhető az épület, ugyanis a 17-18. századi átalakítások során nyert alakját őrzi. P. Kovács Klára közléséből tudjuk meg, hogy 1608-ban Báthory Gábor az akkori Hunyad vármegyei főispánnak, a későbbi fejedelemnek (1613–1629), Bethlen Gábornak, adományozta a Magna Curiát, aki az épületen jelentős javításokat végzetetett.

1609-ben az udvart védő kaput és az épület sövénykerítését javíttatta, elkészíttette a kúria reprezentatív nagytermének a téglapadlóját, továbbá Kolozsváron vásárolt csempék felhasználásával új kályhákat rakatott.

Bethlen Gábor fejedelemmé válásztása után is gondoskodott a kastélyról, amiben a felesége, Károlyi Zsuzsanna (1588–1622) lakott.

1618-ban nyolc székér faragott követ – valószínűleg ablak- és ajtókereteket – szállítottak Kolozsvárról Dévára.

1621-ben készült el a Magna Curia külső kapuja, amelyet a fejedelem címere és a címeit felsoroló felirat, valamint a 121. zsolttárból vett magyar nyelvű idézet díszített:

„G(abriel) REX HVNG(ariae) D(almatiae) C(roatiae) PR(inceps) TR(ansilvaniae) ET SIC(ulorum) C(omes) / AZ VR MEGEORIZZE AZ TE BEMENETELED ET KIMENETELED ET MOS-TANTVL FOGVA MINDEO-ROKKE A(nno) D(omini) 1621”.

A kaput és a hozzá kapcsolódó, részben pártázatos körkerítést a 19. század végén lebontották.

A kastélyudvart egykor két kapu előzte meg

Az udvarház barokk kori átalakításának az eredményeit rögzíti a város 1751-ben készült felmérése, valamint a Magna Curia 1756-os leltára.

A felmérés szerint a kúria a gazdasági épületek által övezett telek keleti szélén állt, tőle keletre szabályos szerkezetű kastélypark húzódott, nyugatra pedig a jóval kisebb veteményeskert.

A kastélyudvart egykor két kapu előzte meg. A külső, a Bethlen Gábor által állíttatott építmény kocsibehajtójának félköríves nyíláske- retét címerpajzs alakú zárókő ékesítette, amely a fejedelem címe- rét és címeit tartalmazta.

Koronázópárkánya fölött három- szögű oromzat emelkedett, amely- nek központi fülkéjében egykor szobor állhatott.

Szintén P. Kovács Klára tud arról, hogy a leírt kaput 1897-ben lebontották, néhány darabját a múzeumban őrzik.

A kapuk környékén volt a tömlőc és a strázsaházak, az előudvar oldalaihoz ragasztva pedig a konyha, serfőzőház, mosóház, szalonnásház, sütőház, két istálló, gabonás és a birtokot kiszolgáló, alacsonyabb rangú tisztségviselők lakásai sorakoztak.

Díszített szökőkutak és reprezentatív helyiségek

Az előudvar és a kastélypark közepén az egykori tulajdonosok címerében szereplő állatalakkokkal – a Danielek hatyújával és a Hallerek oroszlánjával – díszített szökőkutak álltak.

A kastély földszintjén tágas előcsarnokon keresztül érkezett a látogató a díszlépcsőhöz, amely az emeleti reprezentatív helyiségekbe és a lakószobákba vezetett.

A 18. század közepén a kastély emeletén az erkélyes nagy palota, Haller János gróf dolgozószobája, Daniel Zsófia hálószobája és a kisasszonyok „háza” sorakoztak, a ház urának lakosztálya, továbbá a „legények”, illetve a vendégek számára fenntartott szobák nyíltak.

A mai állapot

Bethlen Gábor reneszánsz fejedelmi várkastélya – amely a 18. századi Erdély híres szépségének, a Murányi Vénusznak is otthona volt – a 2008-ban befejeződött felújítás után újra a régi pompájában látható. 1882-ben a Hunyad Megyei Történelmi és Régészeti Társulat rendezte be múzeumnak régészeti gyűjteménye számára.

1938-tól Hunyad megyei múzeumként működött.

2008-ban befejezték nagyszabású felújítását, és harminc terem- ben A Dák és Római Civilizáció Múzeuma néven nyílt meg ismét. A mai állapotról a fényképeink is tanúskodnak.

Dévai ferences rendház

A dévai ferences rendházat a 18. század elején az ott letelepült ferences szerzetesek, valamint a velük együtt érkezett emigráns családok tagjai alapították.

E rendház története szorosan összefügg a bolgár katolicizmus történetét is meghatározó 1688-as csiproveci felkeléssel.

Az 1688 után új hazát kereső

bolgárok a ferences szerzetesek által jól ismert területeken találtak menedéket.

A bolgár nemzeti függetlenségért kitört felkelés vérbefojtása után a törökök által megfélemlített lakosság életben maradt része menekülni kényszerült. A kis csoportokba verődött menekülők lelkipásztoraikkal együtt Havasalföldön, Erdélyben és Bánátban kerestek menedéket.

Az összeesküvés

A menekülők útja először Havasalföldre vezetett, ahová korábban is, 1646-ban, amikor a bolgár nép felszabadítása érdekében létrejött összeesküvés vezetői Matei Basarab fejedelemhez fordultak segítségért.

Ez a terület korántsem volt ismeretlen számukra, ugyanis a 17. század elején két forrásból is értesülhettek az itteni állapotokról: egyrészt a csiproveci kereskedők révén, akik jelentős kapcsolatokat építettek ki a fejedelemséggel, másrészt a bolgár ferences provincia szerzetesei által, akiknek Târgovişteben, Craiován, Râmnicben és Bukarestben voltak rendházaik. Az 1688 után új hazát kereső bolgárok a ferences szerzetesek által jól ismert területeken találtak menedéket.

A bolgárok letelepedése veszélyeket hozhat az erdélyi egyházra

A bolgár szerzetesek megjelenése Erdélyben, illetve kolostoraik felépítése kezdettől fogva akadályokba ütközött az erdélyi stefanita ferencesek részéről.

A Dévára érkezett szerzetesek éles konfliktusba kerültek a vajdahunyadi és szászvárosi stefanitákkal, akik Antalfi János erdélyi generalis vicarius támogatásával elenezték letelepedésüket.

Antalfi vádakát emelt ellenük, és a kancelláriához, valamint a parancsnokhoz beadott kérvényével egyidejűleg a bécsi nunciatúrához is eljuttatta jelentését, melyben részletezi azokat a veszélyeket, amelyeket a bolgárok letelepedése hozhat az erdélyi egyházra.

A fennálló templom születése

A bolgárok csak 1712 tavaszán kezdhették el templomuk, elemi iskolájuk – schola trivialis – és házaik felépítését.

Elsőként a Kitripercsin alias Bibics és Frankovich háza készült el, amelyeket a vármegye később örökáron laktanyának vett meg.

A bolgár hívek kezdetben egy ideiglenes templomot építettek, amely 1723-ban szűknek bizonyult a hívek befogadására, ezért lebontották és helyébe a máig fennálló templomot építették.

1728-ban Antonius Gigenonich atya befejezhette az emeletes kolostorépület keleti és déli szárnyait, melyeket Georgius Frankovich atya a nyugati szárny megépítésével kibővített 1735-ben. Bonaventura Lenich házfőnök vezetése alatt 1764-ben hosszú időre lezárult az építkezés.

1948-ban az épületet államosították és a szerzeteseket elűzték.

Az 1970-es árvíz teljesen tönkretette az épületet.

Jelenleg a Böjte Csaba testvér által létrehozott Dévai Szent Ferenc Alapítvány székhelye.

A Csaba testvér által alapított Dévai Szent Ferenc Alapítvány 1992-ben költözött be a kolostorba, ám az ingatlant hivatalosan csak 1999-ben kapta vissza a római katolikus egyház.

Dr. Kálmán Attila tanár történész kiegészítése

A Habsburg-uralom erdélyi be- rendezkedését követően a kincstár bérbe adta a birtokot és a központját képező Magna Curiát. Gróf Stefan Steinville, Erdély katonai parancsnoka bérelte először. Steinville harcolt Észak-Magyarországon a kurucok ellen, majd 1710-ben kinevezték Erdély katonai parancsnokának, ezt a tisztséget 1720-ban be- következett haláláig töltötte be. Örök nyugalomra helyezésére a nagyszebeni ferences templomban került sor.

A birtok ezután Giulio Visconti, Brebbia grófja (teljes nevén Giulio Visconti Borromeo Arese, conte di Brebbia) tulajdonába került. Visconti Észak-Itáliából származott, 1726-tól az Osztrák-Németalföldön tevékenykedett mint a Habsburg-udvar megbízottja, 1733-ban nápolyi alkirály lett. Élete során spanyol nemes rangot kapott, udvari tanácsos lett, megkapta az Aranygyapjas-rendet, illetve Elisabeth Christine császárné főudvarmestereként is tevékenykedett.

Visconti 1743-ban eladta a birtokot. Az új tulajdonosok gróf Haller János (1692–1755), Erdély kormányzója és felesége, vargyasi Daniel Zsófia (1711–1783) voltak.

Haller János a család szentpáli ágából származott, báró Haller István és Torma Borbála gyermekeként született. Édesapja érdemeiért testvéreivel együtt (Gábor és László) grófi rangot kapott 1713-ban. Haller János a család Medgyes melletti, darlaci birtokát örökölte. 1734-ben kinevezték Erdély kormányzójának, tisztség, amelyet 1755-ben bekövetkezett haláláig viselt. A Haller-Daniel házaspár az erdélyi katolikus egyház mecénásai közé tartoztak. Támogatták a szamosújvári, medgyesi, nagyszebeni ferencese- ket, a jezsuiták marosvásárhelyi templomának az építését.

Haller János halála után a dévai birtok tulajdonjogát az Udvari Kamara megtámadta, ezért az özvegy Daniel Zsófia kénytelen volt hosszú éveken át védeni a birtokjogát. 1769-ben Bécsbe utazott, kihallgatást kért Mária Teréziától.

1783-ban bekövetkezett halála után a Haller-örökösök és a Kincstár közötti hosszas per eredményeké- pen végül kincstári kezelésbe került a birtok.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

A Dél-Erdély egyik kiemelt vasúti csomópontja melletti megye- székhely válhatott magyar kultúránk sokszínű csomópontjává. Vár, kas- tély, kúriák, középületek, színház, rendház, templomok és jómódú vállalkozók szépséges polgárházai mind megtalálhatók itt.

Ugyanígy az őshonosok mellett a betelepülő román pásztor- és bányászcsaládok, németek, lengyelek, görögök, örmények, zsidók és bolgárok tették változatossá Dévát. Ez, a kintről bibliai kaoszsnak látott világ élte több évszázados nyugodt életét. Ide, a Maros és Cserna vize közti területre érkeztek be a menekült bolgár tömegek és ferences szerzetesek még a 17. században.

Ónálló katolikus közösségük fenntartásához, délről átvándorló őseik mintájára, az ott látottak sze- rint itt is az elengedhetetlen iskolát, templomot felépítették. Megjegy- zendő, hogy a Havaselvén létező nagy katolikus püspökségek, mint Argyasvásárhely (Curtea de Argeş), vagy Hosszúmező (Câmpulung Muscel) több templommal, kolos- torral és több száz hívó lélekkel ren-

delkeztek, amit egy ott járt dévai misszionárius pap jegyzett fel 1670-ben.

Természetesen ezek mintájára alakíthatták ki a hegyen túli bolgár ferences provinciát is. Dévai emele- tes zárdájukat fokozatosan és szaka- szosan bővítgetve, 1764-re végre elérték az épületegyüttes és temp- lom mai, befejezett formáját. A ko- rabeli krónika szerint: „...keletre nyíló ablakaiból a bolgárok városa, a nyugatra nyílókból pedig a magya- roké látszik. Délen folyik a Cserna, és szép kilátás nyílik a mezőkre, észak felé az aranytermő hegyek emelkednek...” Később a városba letelepedő katolikusok lelki gondo- zását is felvállalták a helyi várórség hitszolgálatá mellett, valamint a kör- nyező nagyobb bányászfalvakba is a bolgár szerzetesek látogattak el rendszerességgel. Korabeli feljegy- zések megemlítik, hogy idővel a rendház körüli és az altemplomi te- metkezési helyek beteltek, miután a helyi – bulgarita provincia – terüle- tén kívül nyithattak temetőt.

1853-ban a Szent János-provin- ciához sorolták a rendet, majd 1990-tól a Szent István-provincia alá – ők a stefaniták – tartozik a kolostor, ezek után a nevükkel együtt nemze- tiségüket is elveszítették. König Pál szerint a megmaradt bolgárok tehe- tősebbje magyarrá, szegényebbje románná vált. Az államosítás utáni 1951-es egyházi rendek feloszlatá- sával végleg megszűnt az erdélyi bolgárság önállósága.

A kolostor elválaszthatatlan egy- ségét alkotja még az 1724-ben köz- adakozásból felépült ferences rendi Nagyboldogasszony-templom, amelynek ötszintes tornya messziről hirdeti a viharvert szerzetes életet felvállalók közösségi, oktatói- és egyházzszervező munkáját. A temp- lom külső barokk jegyeit váltja a belső gazdag rokokó díszítése.

A nem kimondottan bolgár szár- mazású helyi polgárság és előkelő- ségek jóvoltából csodálhatjuk a mai napig a főoltárt és mellékoltárt, ara- nyozott famunkákat, értékálló belső sekrestyeajtó-keretet. A régóta leme- szelt diadalív felirata nemcsak a templom, az erdélyi kisebbségbe ta- szítottak imáját is takarja, „Emelte vult ezt az épületet a kegyelet, de el- lenére volt a kor; Most pedig azt ja- vílja a kegyelet, mit elrontott volt a kor”. Mégis kegyes az idő, az állam- közí megállapodások értelmében a templomos kolostor felújításakor előkerült több száz könyvritkaság mellett ősnymotatványt is találtak.

A felújított, restaurált templom két esztendeje ünnepelte 300 éves múltját, amelyet elveszett alapító népe helyett egy ember nemzetközi munkájával már gyermekek szere- tett közössége lakhatott be, talán mindörökké.

** A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítésznek, műemlékvédő szakmunkőnek; az illusztrációkat, a régi és a mai ké- peket Demján László műemlék- védő építész a saját munkájából és gyűjteményéből küldte el a szerző- nek.*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi (1162.)

Az idézet szerzőjének neve: Valluvar.

ERŐSEN ÓHAJT

1

ŐSI SZAVUNK KÉZBESÍTŐ

GERMÁN NÉP VOLT

SZÁMSZERŰ TÉNY

HORVÁT VÁROS (ZÁRA)

CSONT-HÉJAS GYÜMÖLCS

AZ ARGON VEGYJELE GALLY

NYAKRA-VALÓ

ÖZÖNLIK LÁNGOL

MELY SZEMÉLY?

TÉTLEN TÁRS!

II. FÖLŰP HAJÓHADA

HALLGAT, MINT ... (SZÓLÁS)

TE ÉS ÉN NAGY ÁLLATI KÖRÖM

MIND (ANGOL) ADÁM FIA

... ROY (W. SCOTT REGÉNYE) ARAT!

RIGID HASAD

VULKÁN ONTJA MAGÁVAL RAGAD

SZÉKELY IS FÉLCSAP!

BÁCSIKA KIÁRUSÍT

ERŐSEN KIVÁNO ÖZÖNLÉS

SKÁLA-KEZDET SZARVVAL HARCOL

SZÓT TOLD PARIPÁN ÜLŐ

A SZEMÉ-LYÉVEL A SZABADBA

SZÓPÁRBAJ EDÉNY RÉSZE

RÉGIES HANGULATÚ FÉLSZI

PÁROS GYÁSZ!

NEM MOZOG

E

KILO (RÖV.) KARAVÁN-ÁLLAT

A CÉRNA TÁRSA KERET

JEMENI AUTÓJEL NŐI NÉV (MÁJ. 13.)

IGEVEGZŐ-DÉS LEHET SZÓFAJ-FÉLE

LÁM ÜNNEPÉLYE-SEN ÁTADÓ

JUTTAT KÖLTŐ (ENDRE)

SPANYOL AUTÓJEL AZ OZMIUM VEGYJELE

L. N. J.

AZ EGY KÖZMONDÁS című pályázat nyertesei:

TROMBITÁS ÁRPÁD,
Marosvásárhely, Moldovei utca

GAGYI EDITH,
Marosvásárhely, 1848. út

A pályázati rejtvény megfejtése:

A NAGY TOLVAJ LESZAKAD, DE A KICSI FELAKAD.

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések a július 18-i számból:

Minirejtvények:

1. Kellermann

2. Nietzsche

Skandi:

A nőt feledni azért nehéz, mert jólesik a ráemlékezés.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

KÖZMONDÁS

9

1

2

3

4

5

I

6

7

8

Y

11

12

13

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

Ü

V

Z

I

N

R

T

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 9. Tüzet megszüntet. 10. Felénk. 11. Juttat. 13. Cipőbe tesszük. 15. Palindrom női név. 17. Egy harapásnyi étel. 19. Germán nép volt. 21. Latin és. 22. Ismételt tiltás. 23. Bánáti város. 25. Énekesmadár. 27. Tolltermésű növény. 28. Ravaszdi. 30. Kutya. 32. Állóvíz. 33. Tenger (latin). 34. Csonthéjas gyümölcs. 35. Tetszést jelző kiáltás. 37. Hátsó rész. 38. Felvigyázó. 39. XIX. Századi török államférfi (... pasa). 40. Vedret vízbe márt. 42. Van esze. 43. Német műdal. 45. Előtag: külső. 47. Bolond ... (Petőfi Sándor költeménye). 49. Partner. 50. Az állam, amelyben élünk. 51. Fél tíz!

FÜGGŐLEGES:

1. Háló (angol). 2. Nem kell több. 3. Erőgép. 4. Keletlen! 5 Ritka női név (jan. 29.). 6. Alsó helyen. 7. Menyasszony. 8. Görög gépkocsijel. 11. Az idézet befejező része. 12. Szláv helyeslés. 13. Erdélyből emigrált magyar színésznő (Margit). 14. Részben betakar! 16. Előtag: új. 18. Szobát bérlő. 20. Jozsip Bros ... (jugoszláv elnök). 22. Latyak. 24. Büntető pad (volt). 26. Angolul menni. 27. Becézett Mária. 29. Ilyen írás az ogam. 31. Hím állat. 33. Harap. 35. Nagy háztömb. 36. Gépkocsi kormányja. 37. Borít, takar. 39. Házilátatok fekhelye. 40. Csodás történet. 41. Falhoz rögzítő. 42. Hotel belseje! 44 Tömegesen pusztít. 46. Régi kis súly. 48. Kígyóhang. 49. Növény része. 90. Szólít (nép.).

L. N. J.

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket augusztus 7-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Írók

1

2

3

4

E

5

I

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

VÍZSZINTES: 1. Órómai író (Nepos, ie. I.). 6. Finomműszerész (órás). 7. Páros tanú. 8. A tenisz páratlan! 9. Tol. 21. Csekklapok! 12. Európa-kupa. (röv.). 13. Lyukas sál! 15. Angol levegő. 17. Tartó. 19. Buszklens. 20. Fába vés.

FÜGGŐLEGES: 1. Francia író (Jean). 2. Francia arany. 3. Fémháló. 4. Nős, de néma! 5. Pengetős hangszer. 8. Meg nem enged. 10. Amely személyt. 11. Fél zsák! 14. Hordómérték. 16. Arrafele! 18. Francia arany.

1

2

3

4

L

5

R

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

VÍZSZINTES: 1. Németül is alkotó író (Karl). 6. Európai pénz. 7. A falu vége! 8. Megverik. 10. Férfinév (okt. 13.). 11. Jótékonykodik. 12. A kályha sütője. 15. Azonban. 17. El a távolba. 19. Paradicsomi gyümölcs. 20. Dublin lakója.

FÜGGŐLEGES: 1. Hosszú, vastag fából készült. 2. Jut, részben! 3. Zeneszerző (Ferenc). 4. Törvény (francia). 5. Kiárusít. 9. A szőlő támasza. 13. Női név (jan. 29.). 14. Végtag. 16. A távolba. 18. Római hat.

L. N. J.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

Grafikai kiállítás Körtvélyfáján

Czimbalmos Ferenc Attila

A testépítő Európa- és világbajnok Lakatos Mihály nemcsak a sportban jeleskedett az elmúlt évtizedekben, hanem időnként a művészet palettáján is megvil-

Fotó: Lakatos Mihály gyűjteményéből

lantja képességeit. Július 27-én Körtvélyfáján, a református egyházközség imaházában a 11 órakor kezdődő istentisztelet után, Jári Zsolt lelkész közreműködésével mutatja be *Üzenet haza* című grafikai kiállításán az évtizedek során alkotott műveit. Két évvel korábban Marosvásárhelyen a Bolyai téri unitárius egyházközség tanácstermében, az elmúlt évben pedig szülőfalujában, a Beszterce megyei Mezőköbölkúton állította ki alkotásait.

A kiállításon többnyire folklór jellegű naiv szürrealis tusrajzok láthatók. Lakatos Mihály ezt a stílusirányzatot Bandi Dezső néhai marosvásárhelyi néprajzkutató tanácsára sajátította el. A naiv műveken kívül tanulmányrajzok, portrék, rézkarcok, filcrajzok is kerülnek az imaház falára.

Gyórból több sikeres sporttársa, tanítványa is elkíséri, olyanok is, akik még sosem jártak Erdélyben.

Az alkotó elmondta: „Minden műkedvelőt tárt karokkal várunk egy versszavalással, állófogadással egybekötött gondolatébresztő grafikai kiállításra, amelyről talán új élményekkel távoznak az odalátogatók, annál is inkább, mivel ilyen jellegű rendezvény korábban még soha nem volt Körtvélyfáján.”

A kiállítás augusztus 2-ig tekinthető meg.

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Július 25., péntek:

19.45 óra: Bukaresti Metaloglobus – Petrolul 52 Ploiești (Szuperliga, 3. forduló)
21.00 óra: Újpest FC – Diósgyőri VTK (NB I, 1. forduló)
22.00 óra: FK Csíkszereda – Bukaresti Rapid 1923 (Szuperliga, 3. forduló)

Július 26., szombat:

18.30 óra: Aradi UTA – Nagyszebeni Hermannstadt (Szuperliga, 3. forduló)
18.45 óra: Zalaegerszegi TE FC – Debreceni VSC (NB I, 1. forduló)
21.15 óra: MTK Budapest – Ferencvárosi TC (NB I, 1. forduló)
21.30 óra: Bukaresti FCSB – Konstancai FCV Farul (Szuperliga, 3. forduló)

Július 27., vasárnap:

17.00 óra: Nyíregyháza Spartacus FC – Kisvárdai Master Good (NB I, 1. forduló)
18.30 óra: Kolozsvári CFR 1907 – Campionii FC Argeș Pitești (Szuperliga, 3. forduló)
19.00 óra: Paksi FC – ETO FC Győr (NB I, 1. forduló)
21.00 óra: Puskás Akadémia FC – Kolorcity Kazincbarcika SC
21.30 óra: Galaci Suporter Club Oțelul – Bukaresti Dinamo 1948 (Szuperliga, 3. forduló)

Július 28., hétfő:

19.00 óra: Botosáni FC – Unirea 04 Slobozia (Szuperliga, 3. forduló)
21.30 óra: CSU Craiova – Kolozsvári FCU (Szuperliga, 3. forduló)

A szuperligás mérkőzéseket a DigiSport és a Prima Sport, az NB I-es találkozókat az M4 Sport vagy az M4 Sport+ televízió közvetíti.

NE PAZAROLJA AZ IVÓVIZET!

A hálózati víz **CSAKIS HÁZTARTÁSI CÉLOKRA HASZNÁLHATÓ!**
Az ivóvíz **NEM HASZNÁLHATÓ KERTI ÖNTÖZÉSRE!**

FELELŐSEN HASZNÁLJA AZ IVÓVIZET!

AQUASERV

0265 208 801

/compania.aquaserv

aquaserv.ro

office@aquaserv.ro

Októberben mutatják be a Bölöni Lászlóról szóló filmet

Októberben mutatják be a Bölöni László BEK-győztes labdarúgóról, edzőről készült dokumentumfilmet – hangzott el szerdán Tusnádfürdőn, a 34. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor egyik pódiumbeszélgetésén.

A Nemzeti Sport Online beszámolója szerint Szabó Attila filmrendező elmondta: októberben Marosvásárhelyen lesz a csaknem kétórás film premierje, majd Bukarestben és Budapesten is láthatják az érdeklődők.

Hamarosan megjelenik a 72 éves Bölöni önéletrása is, amelyet az anyanyelvén, magyarul ír évek óta.

A 102-szeres román válogatott, BEK-győztes Bölöni edzőként portugál és belga bajnok lett, és Cristiano Ronaldo felfedezőjeként is ismert.

A szakvezető a legutóbbi román–magyar párharcról, a CFR Cluj és a Paks egymás elleni Európa-liga-selejtezőjéről elmondta: alacsony ritmusban, sok technikai hibával játszottak az idény elején a csapatok.

„Nem éreztem igazán fajsúlyosnak a Paksot. A CFR többet tett a továbbjutásért” – vélekedett.

A második számú európai kupasorozat selejtezőjének első meccsén, Pakson nem szü-

letett gól, a visszavágót 3-0-ra a kolozsvári együttes nyerte, így a tolnaiak kiestek, és átkerültek a Konferencia-liga-selejtezőbe.

Bölöni László szokásához és a tusványosi légkörhöz, hagyományokhoz híven karakte-

res véleményét fogalmazott meg közéleti kérdésekben is.

Szóba hozta Orbán Viktor tihanyi beszédét is, amelyet sokan úgy értelmeztek, hogy a magyar miniszterelnök a támogatásáról biztosította a magyarellenese George Simion román elnökjelöltet.

Bölöni arra hívta fel a figyelmet, hogy ez tévedés, és Orbán Viktor csupán a régió és a patrióták szükségszerű összefogásáról, így a kíváncsú magyar–román együttműködésről beszélt, és egy félreértelmezett beszédrészlet, amelyet ő többször meghallgatott, még csak nem is árnyalja a rengeteg konkrét támogatást, amelyet a külhoni, így az erdélyi magyarság az elmúlt tizenöt évben a magyar kormánytól kapott.

A jövő évi magyar parlamenti választásokról is szót ejtett, mondván, „mind ott kell lennünk”, vagyis minden romániai magyarra szüksége lesz a nemzeti oldalnak az európai érdekkörök által támogatott ellenzékkel szemben, „amelynek tagjai többen lesznek, mint ahányan vannak”. (MTI)

Elkezdődött a 34. Tusványos

Ránk számíthat! De biztos?

Július 22-én kezdődött Tusnádfürdőn a 34. Tusványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor. Kedden még csak a buliké volt a főszerep, színpadra állt a Hooligans és a Tankcsapda, szerdán reggel viszont már sor került az esemény hivatalos megnyitójára is, ahol többek között szóba kerültek az idei főbb témák, illetve a mottó meghatározása is.

Nagy-Bodó Szilárd

Popa Ilona, Tusványos főszervezője már 10 éve látja el ezt a feladatot, és elmondása szerint az elmúlt egy évtizedben a rendezvény rengeteget fejlődött. Minden évben próbálnak új elemeket behozni, megújítani a sátorokat; idén visszatért a Magyar Posta és a Teátrum sátor Tusványosra, mondta lapunknak a főszervező, aki arról is beszámolt, hogy kedden mintegy 12.000 ember volt bent a tábor területén. Kiemelendő, hogy aki Tusványosra megy, az 16 óráig ingyenesen kiválthatja az aznapi karszalagot, azt követően viszont 40 lejtt kell fizetnie a napi belépésért.

Ahogy azt az előző években megszokhatták a résztvevők, Tusványoson nincs hiánya a közéleti témákból. Idén a világrendváltozásra és a jövő évi magyarországi választásokra, illetve a nemzetpolitikára kerül a hangsúly. *Toró T. Tibor*, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács ügyvezető elnöke úgy fogalmazott, hogy bízik abban, hogy Tusványoson, az előadásoknak és szakembereknek köszönhetően mindenki tisztább képet fog kapni a geopolitika alakulásáról.

Ugyanakkor a medvéktől sem kell tartani, hiszen az utóbbi években visszaesett a riasztások száma, tavaly 14, tavalyelőtt viszont csak 11 riasztás történt, mondta *Butyka Zsolt*, Tusnádfürdő polgármestere, aki azt is hozzátette, hogy a medve a város két végén megy át, de érinti a központi részt. Továbbá a kisváros számára egy hatalmas esemény Tusványos, amikor közel 100.000 fő fordul meg egy hét leforgása alatt a településen, akik ott költik el a pénzüket, ezzel is hozzájárulva a helyi gazdaság fellendítéséhez.

– Azt nem tudjuk garantálni, hogy kolbászból lesz a kerítés, viszont azt megígérhetjük, hogy ránk lehet számítani – magyarázta Tusványos idei mottóját *Németh Zsolt*, a magyar Országgyűlés Külügyi Bi-

zottságának elnöke. A politikus arról is beszélt, hogy a Trump-tornádó átsöpör a világon, a régi-új elnök pedig ismét visszaszerzi az Egyesült Államok vezető szerepét. Arra a kérdésre viszont, hogy mit tesz Orbán Viktor azért – aki látszólag jó kapcsolatot ápol az amerikai elnökkel –, hogy Trump ne vezessen be vámokat az EU-val szemben, már nem adott egyértelmű választ, ahogyan a tihanyi beszéd kapcsán sem tisztázta, hogy a magyar miniszterelnök miért fogalmazott úgy, hogy mindenben egyetért George Simionnal, mindezt az államelnöki választások kampányában. A pontos válasz helyett csak annyit mondott, hogy Magyarország és Románia között jó partneri viszony van, ezt pedig fenn szeretnék tartani, továbbá azt is kiemelte, hogy bár Románia egy bonyolult ország, nem lehet megkerülni a magyar közösségét, amely mellett mindig ott lesz a magyar kormány. Ez a kijelentés csak azért furcsa, mert Orbán Viktor a tihanyi beszéd alkalmával egy olyan politikus mellett állt ki, aki magyar sírokat gyalázott meg.

De szóba került a fiatalok helyzete is az idei Tusványos első napján. *Cilip Árpád*, a Magyar Ifjúsági Értekezlet alelnöke fogalmazott úgy, hogy nagy kihívás és feladat itthon tartani a fiatalokat, és ez hatványozottan nehéz a vidéki települések esetén, hiszen a nagyvárosok, egyetemi központok, valamint nem egy esetben a külföldi munkalehetőség elszívja a fiatalokat. Ha valaki több évet élt kint, akkor számára már nehéz a hazatérés, nyomatékossította a MIÉRT alelnöke, aki rávilágított arra is, hogy részt vesznek európai uniós projektekben, amelyeknek az a célja, hogy vonzóbbá tegyék a vidékre való költözést vagy hazaköltözést a fiatalok számára.

A fiatalok kapcsán továbbá azt is meg kell említeni, hogy a most érettségiző generációnak nagy se-

gítség volt a megkülönböztetett román nyelv és irodalom érettségi, ez pedig az eredményeken is meglátszott, országos szinten növekedett a magyar diákok átmenési aránya, emelte ki *Szabó Ödön* parlamenti képviselő, aki azt is alá húzta, hogy van még munka ezen a területen, hiszen fontos, hogy a fiatalok az itthoni boldogulás érdekében megtanuljanak románul. Viszont a magasabb sikeres érettségi arány egy új kaput nyitott meg a fiatalok előtt a továbbtanulás irányába, emelte ki *dr. Markó Bálint*, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Tagozatáért felelős rektorhelyettese, aki arról is beszélt lapunknak, fontos növelni a magyar diákok érdeklődését a felsőoktatás iránt.

Az Európai Unió kapcsán beszélgettünk *Vincze Loránt* EP-képviselővel is, aki felsorolta az EU jelenlegi nagy kihívásait, nyitott kérdéseit. Ezek közé tartozik a versenyképesség, e területen az unió lemaradásban van, de továbbá problémát jelent a centralizált és bürokratikus Bizottság is, ahogyan nem lehet szó nélkül elmenni azon tény mellett sem, hogy lesöpörték az asztalról a Minority Safepack polgári kezdeményezést, annak ellenére, hogy az Európai Parlament támogatta. Az Európai Bizottság nem akarja a jogalkotás szintjére emelni a polgári kezdeményezéseket, a Minority Safepack esete nem az első, emelte ki Vincze Loránt. A jelenlegi nyitott kérdések, problémák ellenére Romániának és az erdélyi magyarságnak előnye származik az uniós tagságból, hiszen, általánosságban nézve, soha nem éltünk ilyen jól, mint most. Továbbá érdemes megnézni Románia fejlettségi szintjét, illetve azoknak a balkáni és keleti országoknak a szintjét, amelyek nem tagjai az Európai Uniónak – szemmel látható Románia előnye. Ez pedig az EU-s forrásoknak köszönhető, húzta alá az EP-képviselő.

Ha az Európai Unióról van szó, megkerülhetetlen téma a világrendváltozás is. Míg ezelőtt 20 évvel még senki nem kérdőjelezte meg az Egyesült Államok hegemoniáját, addig mostanra mind a Demokrata,

mind a Republikánus Párt politikusai elismerik Kína jelentőségét. Ezzel együtt látni kell azt is, hogy Európa, illetve az Európai Unió nehéz helyzetben van, különösen a versenyképesség terén, mutatott rá *Csoma Botond*, parlamenti képviselő, frakcióvezető, a szövetség szóvivője. Viszont azt is kiemelte, hogy az erdélyi magyarságnak előnye származik abból, hogy Románia tagja az EU-nak, még akkor is, ha vannak még megoldásra váró ügyek.

A politikan túl Tusványoson felmerült Csernobil kérdése is. *Dr. Szöllősy Tibor* ideggyógyász főorvos egy hónapot töltött a Csernobilt övező 2-es zónában a katasztrófa után. Elmondása szerint a Szovjetunió nem osztott meg velük semmilyen információt, Gorbacsov pedig csak május 12-én mondta el a nyilvánosságnak, hogy mi is történt a csernobili atomerőmű négyes reaktorában. Az ideggyógyász főorvos kiemelte azt is, hogy a katasztrófát bemutató sorozat hitelesen tárja a néző elé, hogy mi is történt 1986. április 26-án és az azt követő időszakban. Ugyanakkor *dr. Szöllősy Tibor* azt is nyomatékosította, hogy Csernobilnek ma is érezhető hatása van, valamint a szarkofággal még nem oldódott meg teljesen a probléma.

De lehet, hogy valamikor ebben a kérdésben is fog tudni segíteni a mesterséges intelligencia, amelyet egyre nagyobb arányban használnak a vállalatok is. Azonban fontos látni, hogy a vállalatok és intézmények nem úgy használják az AI-t, mint egy átlagos ember, hiszen számos biztonsági előírást be kell tartani, mutatott rá dr. Kerékgyártó Gábor, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara főtítkárhelyettese, aki azzal példázta állítását, hogy egy bank nem adhatja ki a ChatGPT-nek feladat gyanánt, hogy készítsen egy Excel táblázatot az ügyfelek adataival. Amennyiben ezt egy bank megtenné, az ügyfeleinek az adatai egy nyilvános szerverre kerülnének, azon információk mentén pedig az algoritmus válaszokat generálhatna a felhasználóknak. Ennek elkerülése, az adatok védelme és a biztonság megőrzése érdekében ezen vállalatok és intézmények rengeteg pénzt költenek a mesterséges intelligencia fejlesztésére. Az AI-t mindenkinek meg kell tanulnia használni, mert aki nem fog élni ezzel a

lehetőséggel, az kipontozódik a gazdaságból – fogalmazott dr. Kerékgyártó Gábor. A szakember elmondása szerint már most is rengeteg kérést fogalmaznak meg a mesterséges intelligenciának, ezek tekintetében viszont oda kell figyelni arra is, hogy minden egyes kérdés és minden válasz megköszönése rengeteg villamos energiába és édesvízbe kerül.

Ezen túlmenően pedig a mesterséges intelligencia függőségét is tud okozni. Egy introvertált, az iskolában bullyingolt fiatal, amikor hazamegy, felkeresheti a mesterséges intelligencia chatbotot, amely mindig ott van, mindig válaszol, mindig kedves, ezt követően barátjának fogja tekinteni, és nem akar majd tőle elszakadni, példázta *Pörtl Ákos* családbiztonsági szakértő. A mesterséges intelligencia mellett pedig maga a közösségi média is függőséget tud okozni, mivel a videók hatására az embereknek nagyon gyorsan megnő a dopaminszintjük. Amikor ez a szint visszaesik, akkor akár a depresszió tünetei is jelentkezhetnek, éppen ezért újabb adagra van szükség a videókból, hogy visszaálljon a dopaminszint, amit sportolással vagy társas kapcsolattal sokkal lassabban lehetne elérni.

Ezzel együtt sem szabad demónizálni a telefonokat, sőt az eszközök tiltása sem jó. Sokkal fontosabb lenne megtanítani a fiatalokat a megfelelő használatra. Ezt nem tudják megtanulni a szüleiktől, nagyszüleiktől, ezért is lenne ebben a folyamatban nagy szerepe az iskolának, emelte ki *Horváth Ádám* oktatási szakértő, hozzátéve, hogy a telefonok iskolából történő kitiltása csak azt eredményezi, hogy a fiatalok két telefonnal fognak járni, és a régi, esetenként nem működő készüléknek lesz egy új feladata. A szakember lapunknak adott interjújában arról is beszámolt, hogy létezik olyan mikrocellás megoldások, amelyek nem engedik, hogy az iskolából a készülékek rácsatlakozzanak bizonyos oldalakra – például közösségi médiás felületekre –, ezáltal sokkal hatékonyabban és biztonságosabban be lehetne építeni a telefonokat az oktatásba. Horváth Ádám kiemelte, hogy minden rendszer feltörhető, de ebben az esetben nagy informatikai tudásra van szükség, amivel a diákok még nem rendelkeznek.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

ELADÓ 7.100 m²-es bekerített belterületi telek Jedd községben, beépíthető területen, közművesítve, 10 percre a község központjától és az iskolától. Az ingatlan ideális telekrendezéshez, logisztikai fejlesztéshez vagy egyéb építési projektekhez. Naprakész kataszteri dokumentumok. Ár: 50 euró/m². Telefonszám: 0746-935-032, 0748-475-656. (26113-I)

MADARASON eladó szántóföld, törökbúza, kas, búza, hombár. Tel. 0265/314-488. (26192-I)

MEZŐGAZDASÁGI földterületet vásárolok Hagymásbodon vonzáskörzetében. Ajánlatok: 0744-626-944. (26224-I)

LAKÁS

KIADÓK szobák Tusnádfürdőn 180 lejtől. Tel. 0744-778-409. bailetusnad.ro (sz.-I)

KÉT gyermektelen, idősebb értelmiségi személy albérletet keres kisebb udvaros házban, ahol a kutyánkat is megtűrnék. Bútoraink, aragáz, hűtő van. Város melletti helység is megfelel. Tel. 0720-603-103. (26239-I)

KIADÓ Marosvásárhelyen (Tudor negyed) magánházban, külön udvaron egy kétszoba-összkomfortos lakás, kert, gazdasági udvar. 450 euró/hó, enyhén alkudható. Tel: 0771-029-423, 0744-500-554. (-I)

KÜLÖNFÉLÉK

RENDELÉSRE BÚTORT készítek. Tel. 0748-691-858. (68310-I)

FUVART, bútorhordást vállalunk személyeztetel, külföldre is, és törmelékszállítás. Tel. 0749-543-104. (25804-I)

KÉSZÍTÜNK külső redőnyöket, szúnyoghálót. Tel. 0744-121-714. (25862-I)

KIÜRESÍTÜNK házat, tömbházlakást, elszállítunk ágyat, régi bútort, fölösleges dolgokat. 3,5 tonnás autónk van. Tel. 0747-816-052. (26198)

HOZZÁÉRTŐ mester vállal díszítőfestést, vakolást, padló-csempe-lerakást, hidroizolációt, bármilyen, építkezéssel kapcsolatos munkát. Tel. 0770-620-599. (26198)

KIÜRESÍTÜNK házat, elhordunk fát, szemetet, ócskavasat, feleslegessé vált dolgokat. Tel. 0793-066-951. (26198)

SZAKEMBER vállal: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádogosmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigetelést, törmelékelhordást, kertek takarítását. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0741-404-354, 0737-917-642, István. (26248)

IDŐSGONDOZÁST vállalok. Tel. 0752-849-226. (26234)

TETŐKÉSZÍTÉS A-tól Z-ig (cseréplemez), ácsmunka, terasz, vasmunka, szobafestés, szigetelés, kerítéskészítés. Tel. 0742-344-119, Zoli. (26241-I)

BETEG, idős hölgy gondozását vállalom, 3-4 órát hétköznaponként, a délelőtti órákban. Érdeklődni a 0365/448-995-ös telefonszámon lehet 20 óra körül. (26249-I)

VÁLLALUNK háztetőkészítést cserépből vagy lemezből, szigetelést, meszelést, takarítást, kisebb javítást. Tel. 0745-488-930. (26240-I)

ELVESZETT

ELVESZTETTEM sérültkísérő utazási bérletem Dósa Melinda Magdolna névre. Semmisnek nyilvánítom. (26247)

MEGEMLÉKEZÉS

„Van, akinek az a sorsa, hogy örökre a szívünkben maradjon, még akkor is, ha már nincs közöttünk.”
Kegyelettel és fájó szívvel emlékezünk július 25-én
özv. LŐRINCZI ÁGNES
(szül. Román)
nyugalmazott könyvelőnőre
halálának második évfordulóján. Drága emléke örökké szívünkben él. Nyugodjon békében!
Gyászoló szerettei. (p.-I)

Szomorú szívvel emlékezünk a havadi születésű
ADORJÁNI ILONÁRA
(Iluska)
halálának 13. évfordulóján. Emlékét kegyelettel őrizzük szívünkben.
Családja. (26229-I)

Másképp lenne minden, hogyha velünk lennél, ha hozzánk szólnál, ha ránk nevetnél.
Elvitted a fényt, a derűt, a meleget,
csak egyetlen fénysugarat hagytál: az emlékedet.
Fájó szívvel emlékezünk
DÉZSI EMMÁRA
halálának negyedik évfordulóján. Emlékét szeretettel őrizzük.
Szerettei. (26246-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal, de a feltámadás reményében tudatjuk, hogy
SZÁNTÓ JÓZSEF
életének 92. évében, 54 év boldog házasság után, szeretett felesége, gyermekei, unokái és dédunokája körében csendesen megpihent.
Drága halottunk temetése 2025. július 25-én 13 órakor lesz református egyházi szertartás szerint a református temető ravatalozójából, és a református sírkertben helyezzük nyugalomra. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Gyászoló szerettei. (26235-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
BURNER (KOC SIS) ZSUZSÁNNA
a szerető édesanya, nagymama, feleség, anyós, életének 67. évében elhunyt.
Földi maradványait 2025. 07. 25-én, pénteken 19 órakor helyezik ravatalra a marosvásárhelyi református temető ravatalozójában. A temetési szertartásra szombaton, július 26-án 12 órakor kerül sor. Emlékét örökké szívünkben őrizzük.
A gyászoló család. (26245-I)

A magunk és az összes közeli és távoli rokon nevében szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett, jó édesanya, nagymama, dédnagymama,
BÁNYAI KLÁRA MÁRIA
2025. július 24-én, 92 évesen csendesen megpihent.
Drága halottunk temetése 2025. július 26-án 13 órakor lesz római katolikus egyházi szertartás szerint a református temető ravatalozójából, és a református sírkertben helyezzük nyugalomra. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!
Gyászoló szerettei. (26252-I)

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (68389-I)

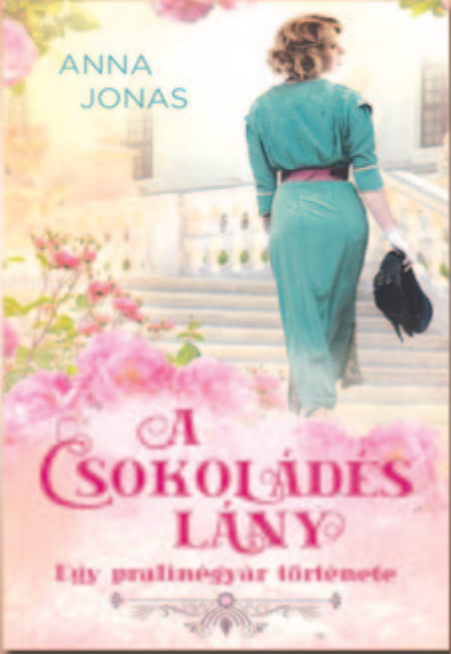
A THEREZIA KFT. munkatársat keres a pénzügyi és könyvelési osztályára. Önéletrajzát, kérjük, juttassa el a therezia@therezia.ro e-mail-címre. Érdeklődni lehet a 0749-228-435-ös telefonszámon. (68471-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó	• Procardia Egészségügyi Központ	- közönségszolgálat	- 0265/208-888
- információ	- 0265/210-087	- központ	- 0265/208-800
- általános	0770-547-384		- 08008 208-888
• Központosított ügyelet	• Optika-Optofarm	• Fogasztóvédelmi hivatal	- 021-9551
(Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD,	- 0265/212-304	• Vasútállomás	- 0265/236-284
Csendőrség, Mentőállomás):	- 0265/312 436	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés	
112	- 0265/250-120	(0-24 óra), professzionális balzsamozás	
• Rendőrség	- 0265/263 351	Nemzetközi halottszállítás	
- 0265/202-305	• Optolens szemsebészet	- 0265/215-119	
• SMURD (betegekkel kapcsolatos	- 0265/263-351	- 0744-282-710	
információk)	• Dora Optics		
- 0265/210-110	- 0733-553-976		
	- 0733-553-976		
• Sürgősség szolgálat:	• Radiológia, echográfia	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	
- gyermekeknek	Dr. Jeremiás István	- 0265/263-865	
- 0265/210-177	- 0265/222- 446		
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal	• DIGI	- koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
- 0265/268-330	- 0365/400-401	- koszorúk	- 0745-606-269
	- 0365/400-404	- halottszállítás	- 0758-047-604
• Prefektúra	• Áramszolgáltató vállalat		
- 0265/266-801	- 0800-500-929		
• Maros megyei RMDSZ	- vidék		
- 0265/264-442	- 0265/929		
	• Delgaz Grid		
- 0265/262-907	- 0265/200-928		
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó	- 0800/800 928		
szolgálat, 8–16 óra között:	• Aquaserv:		
	- hideg víz-csatorna		
- 0736-883-110	- 0265/215-702		

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.
Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

Újdonságok a
Kobak könyvesboltokban:

ANNA JONAS

A Csokoládés Lány
Egy pralinégyár története

Anna Jonas
A csokoládés lány

HAN KANG

NOBEL-DÍJ

GÖRÖG LECKÉK

Han Kang
Görög leckék

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

NŐSZEMKÖZT
nehézebb férfi szemmel is
péntek 21 óra

ETV
ERDÉLY TV

CityTV
MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

 Marosvásárhelyi
Rádió
Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

 www.marosvasarhelyiradio.ro

Gyors műszaki vizsga, fejfájás nélkül.

VALÓSZÍNŰLEG A KÖRNYÉK LEGELŐNYÖSEBB AJÁNLATA

Foglaljon időpontot a WWW.TRANSPORTLOCAL.RO weboldalon.

BÓNUSZ
KÜLSŐ MOSÁS

CITP
TRANSPORT LOCAL
Târgu Mureș • Marosvásárhely
KÖZSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT